

2.8° 141

Wschodzenia

Protyka

Ja Szerbow
na lieto

1857.

С nastadem macizy serbskeje.

W komissii w Szmolerskej knihaini.

W lutym 1857^{ym} ljezi po Khrystufu, kotrej 365 dnjow wopshija, liczi so

ot smorenja swjeta	5806 ljet,	wot satojenja budyſkeho taſhanſtwa . . .	637 ljet,
ot muſtawjenja julianskeje protyſi	1902 "	wot ſpocjatka reformazije	339 "
ot czerpenja a horjeſtacija Khrystufoweho	1804 "	wot naroda krala Jana	55 "
ot ſpocjatka Kſheſzjanſtwa we Eſerbach	892 "	wot satojenja macizy ſerbſkeje	9 "

Zyrkwinske ljetne ſnamjenja.

W poredjenej Rehorjowej protyſy.	W starej julianskej protyſy.
XV . ſtota liczba	XV
IV . epakty	XV
XVIII . wobwod ſlónza	XVIII ,
XV . rómſte danſke cziſto	XV
D . piſmit nedjelſi	F
4 . nedjelje po 3 kralow	2
12 . haperl. jutrowniczka	7 . haperl.
24 . nedj. po ſwj. trojizy do 1. adv.	26 .

Schtyri ljetne czaſy.

Sapocjatk naljezja: 20. mjerza, 4 hodj, 24 min. popotnju.
 . ljezja: 21. junija 1 hodj, 5 min. pſchipotn.
 . naſymy: 23. ſeptemb. 3 hodj, 13 min. rano.
 . ſymy: 21. dezezembr. 8 hodj, 56 min. weczor.

Schtyri kwatembry.

W poredj. Rehorjowej a w starej julianskeje protyſy.
4. mjerza . . . . . Reminiſcere . . . . . 27. februara,
3. junija . . . . . ſwj. trojizy . . . . . 29. meje,
16. ſeptembra . . . . . Kſhiza . . . . . 18. ſeptembr.
16. dezezembra . . . . . Luizije . . . . . 18. dezezembra.

Saczmiczje ſlóniczka a mjeſaczka.

W l. 1857 žane ſaczmiczje mjeſaczka nebudje, tóniczko pak ſo dwójzy ſaczmi.

Prjene žyſte ſaczmiczje ſlóniczka ſmije ſo 25. mjerza pečor a budje jenož we wetschim dzieli poſnožneje i ſrednjeje Ameriki a w Auſtralijej i w idženju.

Druhe ſaczmiczje ſlóniczka 18. ſeptembra rano budje ſo widzicj dacj we poſnožnoranſkeje Afrizy, we žyſtej Aſiſteje i we wetschim dzieli poſnožnoranſkeje Europe. We lipſtu to ſaczmiczje pſcheſtane, hdyž ſlóniczko ſſhadzjeci cze.

Jutrowna tabella.

1858 4. haperleje.	1863 5. haperleje.	1868 12. hap. pſcheſt. l.
1859 24. "	1864 27. mjerza pſch. l.	1869 28. mjerza.
1860 3. " pſcheſt. l.	1865 16. haperleje.	1870 17. haperleje.
1861 31. mjerza.	1866 1. "	1871 9. "
1862 20. haperleje.	1867 21. "	1872 31. mjerza pſch. l.

12 nebeſke ſnamjenja.

 boran,	 law,	 tſjelnit,
 byl,	 knežna,	 koforožt,
 dwójnitaj,	 waha,	 wódny muž,
 rał,	 ſchorplion,	 ryby

W ljezi 1857 knezi Venuſ.

Stoljetna protyſka praſi, ſo ſu te lieta, we kotrychž Venuſ knezi, bóle mokre džiſi buče a druhdy kſjetro cjopte.

Naljezo poſdzije pſchindže, ale je jara rjane a hoſi wſchitkim plodam.

Hdyž moſtra w naljezju doſho neje trala, dha w ljezi cjoptota ſziehuje; jeli ſo pak we naljezju doſho deſchežitoſte wedro je, dha w ljezi bučota naſtane, ſo bur malo kopow nawjaſa.

Naſyma je ſ wetskeho cjopta a rjana, ale ſredž novembra ſemja ſamerſne a do hód wſazy nerotaſtaje.

Syma je pſchi ſapocjatku ſrjenje buča, pſchi kónzu pak moſtra, ſo wulke deſchežiti cžlowekam a ſtotu jara ſchodzja.

Naljetny ſyw byrbi ſo ſ cžafom wobſtaracj, do-

tež jemu bučota ſchodzicj móže, ale kóždy hladaj, ſo ſwoje žnje mokroty dla beſ ſchody domkhowa. Rožka a pſchenza nebudzeteſ ſo derje radzicj, budzeteſ pak rjanej w ſlóni. Wot ſadu wele neroſže. To lieto ma wele hri-manjow a ſylnych deſchežitow, wele rybow a malo ſornow.

Abbreviatury abo pſchifrótsenja ſłowow.

○ ſlóniczko,	ſſh. pop. ſſhadjenje popotnju,
∩ mjeſaczjt,	ſſh. dop. ſſhadjenje dopotnja,
☾ poſny mjeſaczjt,	ſh. pop. khowanje popotnju,
☾ poſleni bjertlit,	ſh. dop. khowanje dopotnja,
☾ mlody mjeſaczjt,	hod. hodžina,
☾ prjent bjertlit,	min. minuta,
	* ſtote wiki.

1857. Januar, wulki różk, ma 31 dnjow.

Mieściznowe
přehmjeneje.
Wedro.

Hermani a
řtome wiki.

Tydjenje a dny.	Poredjena protyka.		Stara Juliansta. Dezember 1856.	☉		Střelce Januella.	☾ řth. řhow. hod. j. min.
	evangelsta.	katholsta.		řřhad. j. hod. m.	řřhow. hod. m.		
Tert dop.: Łuf. 12, 5—9. Pop.: Matth. 16, 24—26. Přřm. 102, 26—29.							
1 řřhtw.	Nowe řřeto	Nowe řřeto	20 Ignaza	8	7 4 1		10 12
2 pñatř	Matřaria	Matřaria	21 Julia	8	7 4 1		11 36
3 řřobota	Kařřpřra	Genowefé	22 Anařřtařřje	8	7 4 2		řth. dop.

☽ Přřeni
řřertřř 3. jan.
přřhipořřnju 1
hod. j. min.
deřřejř, wjetř
a řřnjeh přřři-
neře.

- 1. Řřřř.
- 6. Boroj.
- 7. Řřřřwajřř
řřlo.
- 7. Wart (łane
wiki.
- 12. Kařřejř,
- 24. Budyřřřř.
- 26. Řřřřřř.
- 26. Řřřřřř.

☉ Pořřny
mjeřř. 10. jan.
dopořřnju 9 h.
55 min. po-
kaže na jařřne
wedro a mer-
řřenje.

Burřke
přřawidła a
přřřřřřowa.
Šřřřřř wo-
puřřřřř Baha,
wopuřřřřř
řřam řřo.

☾ Pořřř.
řřert. 18. jan.
řřano 5 hod. j.
40 min. ma
řřnjehojte a
wjetřřřojte
wedro.

Wutřřba je
maķepolo, ale
wřřřo na niu
rořře.
Šřřřřř přřřřu
lutuje, řřwoju
mořřřřř wob-
řřrane.

☉ Mřřobřř
mjeřř. 26. jan.
řřano 0 hod. j.
15 min. po-
kaže na řřymu
a řřnjeh.

Stoljetna
protyka.
Wot 1. řřaķř
do 3. budže
pomřřocjene
nebj. a řřřenjo
řřma; wot 4.
do 6. wulke
deřřřřřřř, wot
7—9. řřřenja
řřma, 11.
deřřřřřřř, wot
25. řřaķř do
řřnřřa neřřařř-
ne wedro, řř
wjetřřom, řř
řřnjehom a řř
řřřřř.

Šřřřřř přřřřř-
řřa, řřa beřř řřo-
řřřřřř řřo ne-
mjeřřřřř.

Maķřř
řře wřřřřřřřom
řřřřřřř.

1. tydjen. Dop.: Łuf. 2, 33—40. Pop.: 1 Mřřř. 17, 1—4. řřř. 45, 5—7.							
4 ned. j.	po nom. řřejř.	po nom. řřejř.	23 4 ned.	8	7 4 3		1 0
5 pñd. j.	Simeona	Telesřřora	24 řřad. a řřejřř	8	7 4 5		2 28
6 wut. ora	2 njeh řřrat.	Er. 3 řřrat	25 Bojřř řřjen	8	6 4 6		3 55
7 řřreda	Juliany	Bořřřđara	26 Bojřř maķřř.	8	6 4 8		5 25
8 řřřtw.	Erřarda	Severina	27 Ćřřřejř. mařř.	8	5 4 9		6 47
9 pñatř	Zařřariãřa	Juliana	28 2000 mařř.	8	4 4 10		7 54
10 řřobota	Ćřřejřřomjera	Agathona	29 new. řřjcejřř	8	4 4 12		řřth. pop.

2. tydjen. Dop.: Łuf. 2, 41—52. Pop.: 1 Mřřř. 28, 10—17. Přř. 139, 7.							
11 ned. j.	1 ned. j. po 3 řřrat.	1 n. po 3 řřrat.	3 Mřřejřř po řřob. j.	8	3 4 13		5 18
12 pñd. j.	Reinřřolba	Arkadia	31 Melanije	8	3 4 15		6 41
13 wut. ora	řřilaria	Leontia	1. 1857	8	2 4 16		7 57
14 řřreda	řřelira	řřilaria	2 Ćřřwěřřtra	8	1 4 17		9 12
15 řřřtw.	Bořřumjera	Pařřowa	3 70 jařřořřřř.	8	0 4 19		10 23
16 pñatř	Erđmuthy	Mařřcella	4 Ćřřeofanta	7	5 9 4 21		11 34
17 řřobota	Antonia	Antonia	5 Malaķřřiařřa	7	5 8 4 22		řřth. dop.

3. tydjen. Dop.: Jan. 2, 1—11. Pop.: 1 Mřřř. 50, 15—52.							
18 ned. j.	2 n. p. 3 řřrat.	2 n. po 3 řřrat.	6 Ćřřřojřř řřrat.	7	5 7 4 24		0 45
19 pñd. j.	Přřřřřř	Kanuta	7 Ćřřř řřjen.	7	5 6 4 26		1 55
20 wut. ora	řřab. Ćřřbařřř.	řřabiana	8 řřurřřa řřř.	7	5 5 4 28		3 10
21 řřreda	řřanřřje	řřanřřje	9 Bořřmutha	7	5 4 4 30		4 24
22 řřřtw.	Winřenja	Winřenca	10 Reřřorja řř.	7	5 3 4 31		5 37
23 pñatř	Ćřřarity	Mařřije řřlubeřřa	11 Ćřřeofořřia	7	5 1 4 33		6 42
24 řřobota	řřimotheja	řřimotheja	12 Ćřřaziana	7	5 0 4 35		7 33

4. tydjen. Dop.: Matth. 8, 5—13. Popořřnju: 2 Mřřř. 34, 4—10.							
25 ned. j.	3 ned. j. po 3 řřrat.	3 n. po 3 řřrat.	13 1 n. p. 3 řřrat.	7	4 9 4 37		8 11
26 pñd. j.	Bořřřařřpa	Bořřřařřpa	14 Zaķřřeja	7	4 8 4 38		řřth. pop.
27 wut. ora	3. Křřřřřř.	Jana Křřřřřř.	15 Pařř. Ćřř.	7	4 6 4 39		6 31
28 řřreda	Karoliny	Ćřřřřřř	16 Mařřcella	7	4 5 4 41		7 57
29 řřřtw.	Ćřřeobalba	řřancza Ćřř.	17 Antona	7	4 3 4 43		9 23
30 pñatř	Abelgundy	Mařřřřřř	18 Anařřanařřje	7	4 2 4 45		10 49
31 řřobota	Virgřřřř	Pěřřra Ćřř.	19 Matřřaria	7	4 1 4 47		řřth. dop.

Tydzień a dnaj.	Poredżena protyfa		Stara julianska. Januar.	$\odot$ śśhadj. hob m.	$\odot$ śhob. hob. m.	Mieście nłnente	$\odot$ śśh. śhob. hobj. min.	Prijent bjertl. 1. febr. wecjor 9 hob. 10 minut. na deszcz, wjetr a śnież po- kaje.	2 Luban.* 3 Żarów.* 4 Męśwazi- dko.* 4 Radeberg* 9 Ćhoręł.* 9 Lubnów.* 9 Łufow.* 16 ĆaŃyn.* 16 Bichibus.*	
	ewangelska.	katholfska.								20
5. tydzień.	Dop. Matth. 8, 23—27. Pop. Jofua 1, 7—9.								20 Kalawa.*	
1		4h. wo 3 tr.	20 Ćarobij	7	40	4	48	0	15	22 Biffopizy
2 pónbz.		En etjż Marlie	21 Triodionia	7	38	4	50	1	42	23 Nowosął*
3 wut.	Blażija	Wwajzija	22 Timotheja	7	36	4	52	3	10	23 Wołerezj*
4 średa	Beroniki	Handr. Korf.	23 Klemenfa	7	35	4	53	4	34	23 Brody.*
5 śchw.	Agathy	Agathé	24 Kenije	7	33	4	55	5	45	24 Szońza.*
6 piat	Dorotheje	Dorotheje	25 Jurja Th.	7	31	4	57	6	38	25 Bernaczi- 39.*
7 śobota	Richarda	Romuafda	26 Kenofona	7	30	4	59	7	15	28 Ćrebulje.*

6. tydzień. Dop. Matth. 20, 1—10. Pop. 1 Kron. 18, 15—20.

Dnaj.	Protyfa	Stara julianska.	śśhadj. hob m.	śhob. hob. m.	Mieście	śśh. śhob. hobj. min.	Prijent	25 Bernaczi- 39.* 28 Ćrebulje.*
8		70	7	29	5	1	7 40	bjertl. 17. feb. rano 3 hobj.
9 pónbz.	Apollonije	Gapte	28 Ćufr. Ć.	7	27	4	2	9 min. pokręje na śymu a męśnienie.
10 wut.	Ćholastiki	Ćholastiki	29 Ignaza	7	25	5	5	9 min. pokręje na śymu a męśnienie.
11 średa	Ćufrosiny	Defderia	30 Ćreof.	7	24	5	7	9 min. pokręje na śymu a męśnienie.
12 śchw.	Jordana	Ćulalije	31 Ćyrjaka	7	22	5	9	9 17
13 piat	Ćulalije	Juliane	1 Februara	7	20	5	10	10 28
14 śobota	Balentina	Balentina	2	7	18	5	11	11 40

7. tydzień. Dop. Ćuf. 8, 4—15. Pop. 2 Ćam. 12, 1—7.

Dnaj.	Protyfa	Stara julianska.	śśhadj. hob m.	śhob. hob. m.	Mieście	śśh. śhob. hobj. min.	Prijent	Toleręo śtere pścęćżini, bzjłł řařłżji.
15		69	7	16	5	13	7 16	
16 pónbz.	Dneřima	Juliana	4 Jřidora	7	15	5	14	0 15
17 wut.	Konřanzija	Konřantina	5 Agathy	7	13	5	16	2 16
18 średa	Konřordije	Konřordije	6 Dorotheje	7	11	5	18	3 20
19 śchw.	Ćufanny	Ćabina	7 Parthenia	7	9	5	20	4 27
20 piat	Ćeberećhta	Ćucharia	8 Ćheofila	7	7	5	22	5 25
21 śobota	Ćleonory	Ćedelheibé	9 Ćiteřory	7	5	5	24	6 7

8. tydzień. Dop. Ćuf. 18, 31—43. Pop. 1 Ćral. 2, 1—4.

Dnaj.	Protyfa	Stara julianska.	śśhadj. hob m.	śhob. hob. m.	Mieście	śśh. śhob. hobj. min.	Prijent	Stoljetna protyfa. Wot 1. do 7. budje deř- ćij, wjetr a řurjawa, 8. jařny a śym- ny dżen, 9. do 12. deřćij a ćnież; 19. do 22. śymny wjetr; 23. do 26. jařne, ra- no łób, w no- řy śymny deřćij; 26. —28. śymne a wjetřikojte wedro.	Wulfę deř- ćijł pptařa- dobre tjęćhi. — Ćuřobřtwa bes płow a mjęřnikow je wjęřte neřćę- ćjelřtwa. — Řař toleręje pi- řłaja, tał řrořćki reř- waja.
22		68	7	3	2	26	6 37		
23 pónbz.	Ćazara	Romané	11 Blażija	7	1	5	28	6 59	
24 wut.		(je)	12 Ćeteřija	6	59	5	30	6 59	
25 średa		Ćopelna średa	13 Ćarcźina	6	56	5	31	6 58	
26 śchw.	Ćęřtorja	Ćęřtorja	14 Ćurenźia	6	54	5	33	8 27	
27 piat	Wolprećhta	Ćeandra	15 Dneřima	6	52	5	35	9 56	
28 śobota	Ćafaria	Ćafaria	16 Ćamřila	6	50	5	37	11 26	

1857. Mierz, naljetnik, ma 31 dnjow.

Wjeſaciſkawe
pſchemjenje.
Wedro.

Germanſki
ſtotne wiſi.

Tydjenje a dny.	Poredjena protyfa		Stara Julianska. Februar.	☉		Mjeſte funkcija.	D ſth. ſho. hodj. min.
	erangelſka.	katholſka.		ſtkabj. hod. m.	ſhow. hod. m.		

9. tydjenje. Dop.: Jan. 10, 12—16. Pop.: 1 Kral. 3, 5—15.

1 nedj.		4 nedjela poſta	17	6 48	5 39		ſh. dop.
2 pónbj.	Amaliſe	Simplicija †	18 Suchi bjen	6 45	5 40		0 57
3 wut.	Kunigundy	Kunigunde †	19 Agrippy	6 43	5 42		2 24
4 ſreda			20 Iw. kat.	6 41	5 44		3 39
5 ſchtw.	Bedriſha	Bedriſha	21 Timotheja	6 39	5 45		4 37
6 pjatf.	Fridolina	Fridolina	22 Eugena	6 37	5 47		5 18
7 ſobota	Perpetuy	Domaſha Agu.	23 Klemenja	6 35	5 48		5 45

10. tydjenje. Dop.: Matth. 15, 21—28. Pop.: Ezech. 33, 7—9.

8 nedj.	Mentalkere	4 nedjela poſta	24 Wabraſi	6 33	5 50		6 5
9 pónbj.	Rebeti	Franziſki	25 Gfowy Jan.	6 31	5 52		6 21
10 wut.	Alexandra	Kaja	26 Teretiſje	6 29	5 54		ſh. pop.
11 ſreda	Rofiny	Rofine	27 Kwatember	6 26	5 55		7 2
12 ſchtw.	Rehorja	Rehoſa	28 Protopia	6 24	5 57		8 12
13 pjatf.		Niczeſora	1 Mierz	6 22	5 59		9 24
14 ſobota	Abigallje	Matſilde	2 Theobaſda	6 18	6 0		10 36

11. tydjenje. Dop.: Luk. 20, 9—20. Pop.: Nehem. 9, 30—34.

15 nedj.	Dull	4 nedjela poſta	9 pónbj. nedj.	6 17	6 2		11 50
16 pónbj.	Henrietty	Heriberta	4 Geraſina	6 15	6 4		ſth. dop.
17 wut.	Herty	Patrietia	5 Konona	6 13	6 6		1 4
18 ſreda	Anſelma	Ezerilla	6 42 mart.	6 10	6 7		2 13
19 ſchtw.	Joſefa	Joſefa	7 Baſilia	6 8	6 9		3 15
20 pjatf.	Joachima	Joachima	8 Theofilakta	6 6	6 11		4 2
21 ſobota	Beneſha	Benediſta	9 40 mart.	6 3	6 12		5 37

12. tydjenje. Dop.: Jan. 15, 28—25. Pop.: Job 22, 21—30.

22 nedj.	Atare	4 nedjela poſta	10 poſta nedj.	6 1	6 14		5 1
23 pónbj.	Eberharda	Wiktoria	11 Sofronina	5 59	6 16		5 20
24 wut.	Gabriela	Simeona	12 Theofona	5 56	6 17		5 36
25 ſreda	Martije pſt.	Martije pſt.	13 Niczeſora	5 54	6 19		ſh. pop.
26 ſchtw.	Kaſula	Ludgera	14 Benediſta	5 52	6 21		7 25
27 pjatf.	Ruperta	Ruperta	15 Agarita	5 50	6 23		8 58
28 ſobota	Angelifi	Guntrama	16 Sabina	5 47	6 24		10 33

13. tydjenje. Dop.: Jan. 16, 16—22. Pop.: Ief. 53, 7—5.

29 nedj.			17	5 45	6 26		ſh. dop.
30 pónbj.	Quida	Kwirina	18 Cyrilla wulf	5 43	6 28		0 5
31 wut.	Deſlawa	Balbiné	19 Joſefa	5 40	6 29		1 28

Prjeni
bjert. 3. mjer-
ga rano 5 hod.
20 m. pſchi-
neſe jaſne
ale ſymne
wedro.
Poſny
mjeſ. 10. mj.
weczor 5 hod.
7 min. poſaje
na deſhcjif.
Poſt.
bjert. 18. mj.
weczor 9 hod.
53 min. je
moſry a wje.
tſkojty.
Mtbody
mjeſ. 25. mj.
weczor 11 h.
18 min. ſne-
widomnym
ſacijmjom
ſtónica po-
faje na ne-
ſtajne wedro.

Burſke
prawidła a
pſchiſlowa.
Czoſ a maſ
rólnika na no-
hi ſtaſtal.
—
Oby by ſichud
byl moſſ a
ſaſrowanje
cjabndj, dſa
by nſchdſka-
liſ jaſſchab
mjeſ.
—
Nuſa ſo
wſchſto huſa.

1857. Gaperleja, jutrownik, ma 30 dnjow.

Mjeſiaczlowe
pſchemjenenje.
1857 r.

Hermanki a
ſtotne wiki.

Dzjenje a dnj.	Poredjena protyła		Staro julianska. Mjerz.	☉		Mjeſta Hermanki.	☾ ſth. ſhow. hodz. min.
	evangeliſka.	fatholiſka.		ſthabz. hod. m.	ſhow. hod. m.		
1 ſreda	Theodory	Hugona	20 Jana Scr.	5 38 6 31			2 34
2 ſchw.	Rofamandy	Francza Pawl.	21 Jakuba B.	5 36 6 33			3 19
3 piat	Daria	Richarda	22 Baſtilia	5 33 6 34			3 51
4 ſobota	Ambroſia	Iſidora	23 Mikodema	5 31 6 35			4 13

14. tydžeń. Dop.: Math 21, 1—9. Pop.: Jeſ. 53, 11—12.

5 nedz.	Palmarum	Domonika	24 S. w. poka	5 29 6 38			4 28
6 pøndz.	Srenaa	Wilhelma	25 Btagowj.	5 26 6 39			4 42
7 wut.	Luiſy	Herm. Joſefa	26 Kortula	5 24 6 41			4 52
8 ſreda	Edleſtina	Mansweta	27 Ruperta	5 22 6 43			5 1
9 ſchw.	ſel. ſchw.	Zeł. ſchwórk	28 Hilaria	5 20 6 45			ſth. pop
10 piat	Giechi piat	Wulki patk	29 Marfa	5 18 6 46			8 23
11 ſobota	Julia	Leona wulf.	30 Jana Klim.	5 16 6 47			9 37

15. tydžeń. Dop.: Mark. 16, 1—8. Pop.: Luc. 24, 1—9.

12 nedz.	1. ſwędz. jutrow	1. ſw. dzien jut.	316 Wark	5 14 6 49			10 50
13 pøndz.	2. ſwędz. jutrow	2. ſw. dzien jut.	1 Gaperleje	5 12 6 51			ſth. pop
14 wut.	Tiburza	Tiburca	2 Ita	5 9 6 52			0 2
15 ſreda	Paterna	Paterna	3 Joſ. a Reh.	5 7 6 54			1 6
16 ſchw.	Narona	Narona	4 Miketaſa	5 5 6 56			1 58
17 piat	Rudolfa	Rudolfa	5 Theodula	5 3 6 58			2 36
18 ſobota	Rhryſtoſtom	Eleuthera	6 Gutyka	5 1 6 59			3 3

16. tydžeń. Dop.: Jan. 20, 24—29. Pop.: Jan. 14, 1—5.

19 nedz.	Dwaſtmodgenti	1. nedz. po jut.	7 1. ſw. jut.	4 59 7 1			3 24
20 pøndz.	Eulpizia	Severtiana	8 2. ſw. jut.	4 57 7 3			3 41
21 wut.	Adolara	Anſelma	9 Gutyka	4 54 7 4			3 54
22 ſreda	Sotera	Sotera	10 Terenza	4 53 7 5			4 7
23 ſchw.	Juriſa	Juriſa	11 Antiraſa	4 51 7 7			4 19
24 piat	Alberta	Idela	12 Baſtilia	4 49 7 9			ſho. pop
25 ſobota	Marfa	Marfa	13 Artemona	4 47 7 10			9 31

17. tydžeń. Dop.: Jan. 21, 15—17. Pop.: Matt. 18, 10—14.

26 nedz.	Anterie, Tawnti	2. nedz. po jut.	14 Dwaſtmod.	4 45 7 12			11 4
27 pøndz.	Terulliana	Antyſima	15 Ariſtarcha	4 43 7 13			ſh. dop
28 wut.	Witalia	Witala	16 Achazija	4 41 7 14			0 21
29 ſreda	Sibylſe	Petra	17 Simeona	4 39 7 16			1 16
30 ſchw.	Eutropia	Rhate Sien.	18 Jana Dez.	4 37 7 18			1 54

☾ Brjeni
bjertl. 1 hap.
pop. 2 hodz.
23 min. ma
neſtaine we-
dro.

☉ Polny
mjeſ. 9. hap.
dop. 10 hodz.
18 min. pſchi-
neſe rjane
naſjetne wed.

☾ Poſl.
bjert. 17 hap.
pſchipołn. 12
hodz. 49 min.
pokaje na
deſchcij.

☉ Młody
mjeſ. 24 hap.
rano 8 hodz.
4 minut. ma
rjane ale wje-
ſtkoite dnj.

Stoljetna
protyła:
Sapocjatk
hap. ma ſdije-
lom deſchcz, 1
dzielom rjany
czab; 4. ſnjeł,
hacz do 14.
jara neſtaine
wedro; wot
15. hacz do
22. rjanewe-
dro; hacz do
konca deſch-
czij, ſnjeł,
wjetry a mer-
ſnenje, 30 paſ-
ſo nebio mi-
jaſni a cjo-
plota ſo ja-
poczne.

1 Neſtrawcz-
blo.*
2 Kameniz.
3 Stara
Dardna*
4 Budyſchin.*
4 Irebulje.*
6 Goſlyn.*
6 Kulow.*
6 Wiſow.*
7 Warszej.*
9 Sborcz.*
14 Schjer-
chow.*
14 Dziejcia.*
18 Stara
Dardna.*
20 Woztow.*
20 Wozpork.*
20 Khorczewa.*
22 Radeberg.*
25 Drjow.*
27 Kowofalz.
28 Brody.*
28 Damna.*

Burſte
prawidła a
pſchiſtowa.
Stupy ſyjet,
Rhudy jnyjet.
—
Kóždy praczk,
kij ſyſewa, neje
ſyſobit.
—
Jena khorza
neje hiſchczjen
żabyn kjeſ.
—
Snaby
gladacz, rjeła
huſto, nuſa
tradacz.

1857. Męja, różomnik, ma 31 dnjów.

Męfaczkowe
přchenjenje.
Wedro.

Hermanki a
řkotte wili.

Tydjenje a dnj.	Poredjena protyka		Stara Julianřka. Męja.	☉			Męfacz. numera.	☾ řř. řbow. hodj. min.
	evangelřka.	katholřka.		řř. hod. m.	řř. hod. m.	řř. hod. m.		
1 pjatt	Jan. 1.	1. Jan.	19 Hermogen.	4	36	7 19		2 18
2 řobota	Sigmund.	Athanasia	20 Antonia	4	34	7 21		2 36

18. tydjen: Dop.: Łut. 24, 46—49. pop. Jan. 12, 24—27.

3 nedj.	Jubilate	3. nedj. po jut.	21 Miseric. D.	4	32	7 23		2 50
4 pónđj.	Floriana	Moniki	22 Paraskyta	4	30	7 25		3 1
5 wut.	Gotharda	Pia pat.	23 Jurija	4	28	7 26		3 10
6 řreda	Jana Pfort.	Jana Pfort.	24 Salweřa	4	26	7 27		3 20
7 řchw.	Bohuwjera	Staniswawa	25 Marka Ev.	4	24	7 29		3 30
8 pjatt	Ditricha	Michawazjew.	26 Basilia	4	23	7 30		3 43
9 řobota	Benigny	Jurija Naz.	27 Jazona	4	21	7 32		řř. pop.

19. tydjen: Dop.: Jan. 16, 5—15. Pop. Jan. 5, 28—28.

10 nedj.	Cantate	4. nedj. po jut.	28 Jubilate	4	19	7 34		9 51
11 pónđj.	Adolfa	Florentina	29 9 mart.	4	18	7 35		10 68
12 wut.	Pankraza	Pankraza	30 Jan. Zap.	4	16	7 37		11 54
13 řreda	Servaza	Servaza	1 Męje	4	15	7 38		řř. dop.
14 řchw.	Kryřtyny	Bachonia	2 Athanasia	4	13	7 40		0 36
15 pjatt	Sofije	Sofije	3 Thimoteja.	4	12	7 41		1 7
16 řobota	Sary	Jana Nepom.	4 Pelagia	4	10	7 43		1 29

20. tydjen: Dop.: Jan. 16, 23—28. pop. Mat. 7, 7—11.

17 nedj.	Rogate	5. nedj. po jut.	5 Cantate	4	9	7 44		1 45
18 pónđj.	Benarja	Felira	6 Ğieba	4	8	7 45		2 0
19 wut.	Potenziana	Wętra Ğoleř.	7 Řřchj. nam.	4	6	7 47		2 12
20 řreda	Thereshy	Basillije	8 Jan. Theob.	4	5	7 48		2 25
21 řchw.	Boje Ğpocje	Węsob Ğpocje	9 Jeiařařa	4	4	7 49		2 38
22 pjatt	Helony	Bořoh Ğjewa	10 řchw. Sal.	4	2	7 50		2 56
23 řobota	Desideria	Desideria	11 Męria	4	1	7 51		řř. pop.

21. tydjen: Dop. Jan. 15, 26—6. pop. Jan. 4, 12—17.

24 nedj.	Grabi	6 nedj. po jut.	12 Rogate	4	0	7 52		9 55
25 pónđj.	Hurbana	Hurbana	13 31 Swętzow	4	59	7 54		11 2
26 wut.	Bedy	Bedy	14 Ğřbora.	4	85	7 55		11 49
27 řreda	Florenza	Wylema	15 Bachona	4	57	7 57		řř. dop.
28 řchw.	Wylema	Germana	16 Pęje řwicze	4	56	7 58		0 20
29 pjatt	Manilia	Marimillana	17 Andronika	4	55	7 59		0 40
30 řobota	Wiganda	Terdinanda	18 Theodota	4	54	8 0		0 57

22. tydjen: Dop. Zap. řř. 2, 1—13. pop. Jan. 14, 23—27.

31 nedj.	1. řwędj. řiwjatt.	1. dnj. řwatow.	Grabi	3	53	8 1		1 8
----------	--------------------	-----------------	-------	---	----	-----	--	-----

Prjeni
Ğjert. 1. męje
rano 1 hodj
7 min. přchi-
neře řjany e
Ğjoply Ğjař.

☉ Pořny
męř. 9. męje
rano 3 hodj
0 min. ma
płódnę nořy
a řjane dnj.

☾ Pořl.
Ğjert. 17. męje
rano 0 hodj
0 min. řřowa
to řamo řja-
ne wedro.

☉ Młoby
męř. 23. męje
popoř. 3 hodj.
37 min. ma
deřĞjicořje a
mořre wedro.

Prjeni
Ğjert. 30. męje
popoř. 2 hodj.
1 min. ma ne-
wobřjane
wedro.

Stoljetna
protyka.
Wot 1. do 7.
řjane wedro;
7. řrimanje a
uato deřĞjicř
h. do 17., wot
17.-22. męjtr
a Ğjoply dnj,
wot 23—29.
řymne a wje-
řřicořje dnj;
přĞi řónzu
řařo renje.

1 Bart.*
3 Ğřřř.
4 Męřzy.*
4 Ğame-
njow.
4 Rubnjow.*
4 Ğahař.*
5 řřy Ko-
morow.*
6 Neřwaczi-
řlo.*
11 Ğrařbja-
ny.
11 Wojeręř.
11 Łufow.*
12 Ğifenberg.*
12 ĞendriĞe-
řř.
15 Kařawa.*
18 Łubij.*
18 Kařenj.*
18 Kařawa.*
18 Ğubin.*
19 Wiřibrieg.*
20 Ğufow.*
20 řemr.*
21 Ğoroj.
22 Beřkom.*
22 Wiřibud.*
23 Ğitawa.*
23 Wiřow.*
25 Ğařpn.*
25 ĞinĞbörř.*
25 Łubin.*
25 Ğróř.*
26 ĞariřĞj.*
27 Ğadeburg.*

Burřte
prawidła a
přĞiřłowa.
Dyrři Ğjela-
Ğjeř na řwu-
Ğjařacj, dawa-
teř řady na řw-
Ğjařacj.

1857. Junij, śmaznik, ma 30 dnjów.

Wjeściłowe
pśchilenjenje.
W e d r o.

Hermanki a
stotne wiki.

Tydzień a dnj.	Poredżena protyka		Stara Julianska. Meja.	☉			D st. h. min.
	evangeliska.	katholiska.		st. h. min.	st. h. min.	st. h. min.	
1 pónđj.		2 św. Kacław	20 Thellaleja	3 52 8	2	+	1 19
2 wut.	Marzellina	Grasma	21 P. P. S.	3 52 8	3	+	1 28
3 średa	Kwatember	Suche dnę	22 Basilięka	3 51 8	4	+	1 38
4 śchw.	Karpasia	Karpasia	23 Sap. Pi. p.	3 50 8	5	+	1 50
5 piat	Bonifaza	Bonifacja b.	24 Simeona	3 49 8	6	+	2 5
6 śobota	Benigna	Norberta	25 Ćtow. Jan.	3 49 8	7	+	2 23

23 tydzień. Dop. Jan. 3, 1—15. Pop. Łuk. 4, 12—16.

7 n. dnj.	1 n. dnj. św. tr.	2 n. dnj. św. tr.	26 ⁿ św. trojstę	3 48 8	8	+	st. pop.
8 pónđj.	Medarda	Medarda	27 2 św. trojstę	3 48 8	9	+	9 49
9 wut.	Prima	Prima	28 Njetasa	3 47 8	10	+	10 35
10 średa	Dnofria	Dnofria	29	4 47 8	11	+	11 9
11 śchw.	Barnabasa		30 Isaaka	3 47 8	11	+	11 34
12 piat	Basilda	Basilda	31 Ćrminy	3 47 8	12	+	11 52
13 śobota	Zobiasa	Antonia Pab.	1 Junija	3 46 8	13	+	st. dop.

24 tydzień. Dop. Łuk. 15, 19—31. Pop. 17, 20—21.

14 n. dnj.	1 n. dnj. po św. tr.	2 n. dnj. po św. tr.	2 w. św. tr.	3 46 8	14	+	0 7
15 pónđj.	Wita	Wita	3 Łujlana	3 46 8	14	+	0 19
16 wut.	Engelberta	Rainera	4 Metrofona	3 46 8	14	+	0 30
17 średa	Lawry	Marka	5 Dorotheje	3 45 8	15	+	0 44
18 śchw.	Arnolfa	Julianę	6 Roberta	3 46 8	16	+	0 58
19 piat	Gervasia	Gervasia	7 Theodata	3 46 8	16	+	1 19
20 śobota	Sylberia	Sylberia	8 Bożidara	3 46 8	16	+	1 47

25 tydzień. Dop. Łuk. 14, 16—24. Pop. Jan. 5, 23—24.

21 n. dnj.	2 n. p. św. tr.	3 n. dnj. po św. tr.	9 2 n. po św. tr.	3 46 8	16	+	st. pop.
22 pónđj.	Bomhajb.	Pawlina	10 Thimotheja	3 47 8	17	+	9 39
23 wut.	Basilla	Agripinę	11 Bartromja	3 47 8	17	+	10 17
24 średa	Jana Kężeniska	Jana Kężeniska	12 Dnofria	3 47 8	17	+	10 43
25 śchw.	Glogia	Prospera	13 Akwilling	3 47 8	17	+	11 1
26 piat	Jeremiasa	Jana ha Paw.	14 Ćliseja	3 47 8	17	+	11 15
27 śobota	7 spanzow	Krescencja	15 Amosa	3 47 8	17	+	11 25

26 tydzień. Dop. Łuk. 15, 1—10. Pop. Jan. 5, 39—44.

28 n. dnj.	3 n. po św. tr.	4 n. dnj. po św. tr.	16 3 n. po św. tr.	3 49 8	16	+	11 35
29 pónđj.	Pętra Paw.	Pętr. p. Paw.	17 Emanuela	3 50 8	16	+	11 46
30 wut.	Pat. wop.	Paw. wopomn.	18 Leonzia	3 50 8	16	+	11 56

☉ Pótny
mjeś. 7. jun.
wecjor 6 h. ob.
12 m. pokazę
na deszczęjst.

☾ Póbl.
bjerł. 15. jun.
rano 8 h. ob. 0
min. ma cjo-
płe a rjane
wedro.

☉ Młoby
mjeś. 21. jun.
wecjor 10 h. ob.
53 min. je
deszczęjst.

☾ Pjieni
bjerł. 29. jun.
rano 5 h. ob. 9
m. pśchineše
rjane a cjo-
płe
wedro.

Stoljetna
protyka.
Wjeśaz junij
ma pśchi sa-
pocjatku rja-
ne a cjo-
płe
dnj; wot. 21.
pał drubdy
hri manje a
deszczęjst
pśchineše, a
na to hacj do
kónca jane
prawje śhmar-
ne synowe
wedro nebu-
dję.

Burfte
prawidła a
pśchisłowa.
Śchidź sa wot
kšęń pśchima
ničo w horech
cji nima.

Śdziej je śłada,
tam je Ćusto
śwada.

—
Kabschopos-
karej hacj kšę-
farej.

1857. Julij, praznik, ma 31 dnjów.

Miepaczkowe
pſchemjenenje.
Wedro.

Hermanſki a
ſtotne wiki.

Izdjenje a dny.	Poredžena protyka.		Stara julianſta. Junij	☉			Mjesečne namera.	☾ ſſh. khow. hodž. min.
	evangelſta.	katholſka.		ſſhadž. hod. m.	khow. hod. m.			
1 ſreda	Theodoricha	Theodoricha	19 Judascha	3 50	8 16		ſſh. dop.	
2 ſchtw.	Mosj. Komap.	Mosj. Komap.	20 Methodia	3 51	8 16		0 10	
3 pjatk	Kornelka	Euloga	21 Juliana m.	3 52	8 16		0 27	
4 ſobota	Hofdricha	Profopa	23 Eusebia	3 53	8 15		0 50	
27. tydzień. Tert dop.: Łuk. 6, 36—42. Jan. 6, 47—51.								
5 nedž.	4. n. po. św. tr.	5. n. po. św.	23 4 n. po. św.	3 53	8 15		1 23	
6 pónđj.	Eliaſa	Dominiki	24 Jana ſſch.	5 54	8 14		2 8	
7 wutora	Wilibalda	Wilibalda	25 Febronije	3 55	8 14		ſſh. pop.	
8 ſreda	Kiliana	Kiliana	26 Davida	3 56	8 13		9 38	
9 ſchtw.	Cyrilla	Cyrilla	27 Kónz. Pj. p.	3 57	8 13		9 58	
10 pjatk	Bohuſhwala	Felicjité	28 Cyrilla	3 58	8 12		10 14	
11 ſobota	Pia	Marežiana	29 Pjetr Paw.	3 59	8 11		10 27	
28. tydzień. Tert dop.: Łuk. 5, 1—11. Pop.: Jan. 8, 31—36.								
12 nedž.	5. n. po. św. tr.	6. n. po. św.	30 5 n. po. św.	4 0	8 10		10 40	
13 pónđj.	Margarethy	Analeta	1 Julija	4 1	8 9		10 51	
14 wut.	Bonaventury	Bonaventuré	2 Esufnj. M.	4 2	8 8		11 4	
15 ſreda	Japofcht.	Hendricha II.	3 Hyazintha	4 4	8 7		11 22	
16 ſchtw.	Rafaela	Marije Karm.	4 Handrija	4 5	8 7		11 46	
17 pjatk	Meria	Meria	5 Athanaſta	4 6	8 6		ſſh. dop.	
18 ſobota	Eugenia	Kamilla	6 Sifraſa	4 7	8 5		0 19	
28. tydzień. Tert dop.: Matth. 5, 1—12. Pop.: Jan. 6, 23—30.								
19 nedž.	6. n. po. św. tr.	7. n. po. św.	7 6 po. św.	4 8	8 3		1 9	
20 pónđj.	Eliaſa	Marthé	8 Profopa	4 9	8 2		2 19	
21 wut.	Brareba	Bravada	9 Pantraja	4 11	8 0		ſh. pop.	
22 ſreda	Mar. Madlony	Marij. Madl.	10 45 mart.	4 12	7 59		9 4	
23 ſchtw.	Apollinara	Apollinara	11 Eufemije	4 13	7 58		9 12	
24 pjatk	Khryſtyny	Khryſtine	12 Proſla	4 14	7 57		9 42	
25 ſobota			13 Gabriela	4 16	7 55		9 39	
30. tydzień. Tert dop.: Mark. 8, 1—9. Pop.: Matth. 16, 15—18.								
26 nedž.	7. n. po. św. tr.	8. n. po. św.	14 7 n. po. św.	4 17	7 54		9 53	
27 pónđj.	Marthy	Pantaleona	15 Kwirina	4 18	7 53		10 6	
28 wutor	Pantaleo.	Razaria	16 Athemogen.	4 20	7 51		10 10	
29 ſreda	Beatryx	Beatriczé	17 Mar. Madl.	4 21	7 50		10 31	
30 ſchtw.	Ruthy	Julitité	18 Hyazintha	4 23	7 48		10 52	
31 pjatk	Florentyny	Ignacza Bolog.	19 Matryn	4 24	7 47		10 19	

Połny
mjeſ. 7. julij.
rano 7 hodž.
33 min. budže
cjopy a rjany

Poſł.
bjert. 14. julij.
popoſt. 1 hodž.
46 min. pſchi-
neſe cjopy
deſchcijſ.

Młody
mjeſ. 21. jul.
rano 7 hodž.
2 min. poſaže
na rjany a
cjopy čas.

Prjeni
bjert. 28. jul.
weč. 10 hodž.
3 min. wedro
ſ deſchcijſom
ſtaſy.

Stoljetna
protyka.

Pſchi ſapo-
cjaſku neſta-
ne wedro; 4.
mroſ; popoſt.
hrimanje; na
to renje; 11.
deſchcijſ hacž
do 15.; 16. a
17. rjane we-
dro; 18. do
26. deſchcij;
28., 29., 30.
hrimanje, 31.
renje.

1 Meſwaczi-
dło.*
2 Suſka.*
2 Dubž.*
3 Kalawa.*
4 Lubin.*
6 Nowoſaſž.*
6 Bernaczi-
žv.*
6 Diježja.*
6 Stotwnjo.*
6 Třebulje.*
6 Kalawa.
7 Warichčj.*
11 Ruſow.*
13 Schjer-
chom.*
14 Ruſow.
20 Lubij.*
20 Poſčžniza*
21 Poſčžniza.
21 Grožič-
cjo.
27 Wóſoort.*
27 Nowy
Gersdorf.
30 Kameniz.*

Burſke
prawidła a
pſchiſkłowa.
Dljeſchi džen a
fróſa nóg!
Póſnemu ho-
pobarej ſo ſa
dže hacž het
junu radži.
Wupožži ſo
ſtere hacž ſažo
dom bere.
W bróžni neſ-
ſu žane ſawti.

1857. August, žneňz, ma 31 dnjow.

Mjesacijowe
přichemjenenje.
W e b r o.

Hermanſki a
ſtotne wišk

Tydjenje a dny.	Poredjena protyka		Stara julianska.	Julij.		Mjesice hromada	M
	evangelſka.	katholſka.	ſſhabj. hod. m.	ſhow. hod. m.	ſſh. ſho. hodj. min.		
1 sobota	Pietra w recj.	Pietra recjaz.	21 Eliſa pr.	4 26 7 45			11 59
31. tyd je ii.	Dop.: Matth. 7, 15—23.		Pop.: Matth. 9, 9—13.				
2 nedj.	8. n. po ſw. tr.	9. n. po ſw.	8. n. p. ſw.	4 27 7 44			ſh. dop.
3 pøndj.	Augusta	Schcjepana	22 Mar. Mad.	4 29 7 42			0 55
4 wut.	Dominika	Dominika	23 Trofina	4 30 7 41			2 5
5 ſreda	Dswalda	Uſre	24 Khrystiny	4 32 7 39			ſſh. pop.
6 ſchw.	Ulriſi	Khrysta pjeſr.	25 Hany	4 34 7 37			8 21
7 pjatk	Donata	Kajetana	26 Hermolana	4 35 7 35			8 34
8 sobota	Severa	Cyriaka	27 Pantaleona	4 36 7 33			8 47

Tydjenje a dny.	Poredjena protyka		Stara julianska.	Julij.		Mjesice hromada	M
	evangelſka.	katholſka.	ſſhabj. hod. m.	ſhow. hod. m.	ſſh. ſho. hodj. min.		
32. tyd je ii.	Dop.: Luſ. 15, 1—9.		Pop.: Luſ. 12, 42—48.				
9 nedj.	9. n. po ſw. tr.	10. n. po ſw.	28 9. n. p. ſw.	4 38 7 31			8 58
10 pøndj.	Kawrenza	Wawrencza	29 Kallinika	4 39 7 30			9 11
11 wut.	Hermana	Susané	30 Sillaſa	4 41 7 28			9 27
12 ſreda	Klary	Kaſtana	31 Eudozia	4 43 7 26			9 48
13 ſchw.	Aurory	Hippolita,	1 Augusta	4 44 7 25			10 17
14 pjatk	Eufebia	Eufebia	2 Schcjepana	4 45 7 23			11 1
15 sobota	Mar. k nebju ſp.	Mar. do n. ſp.	3 Iſaaka	4 47 7 21			ſſh. dop.

Tydjenje a dny.	Poredjena protyka		Stara julianska.	Julij.		Mjesice hromada	M
	evangelſka.	katholſka.	ſſhabj. hod. m.	ſhow. hod. m.	ſſh. ſho. hodj. min.		
33. tyd je ii.	Dop.: Luſ. 19, 41—48.		Pop.: Luſ. 13, 31—35.				
16 nedj.	10. n. po ſw. tr.	11. n. po ſw. tr.	4 10. n. p. ſw.	4 48 7 19			0 1
17 pøndj.	Liberata	Liberata	5 Eufigna	4 50 7 17			1 18
18 wut.	Augustiny	Helené	6 Sirta	4 51 7 15			2 44
19 ſreda	Sebatda	Julia	7 Daniziana	4 53 7 13			ſh. pop.
20 ſchw.	Bernharba	Bernarda	8 Emiliona	4 54 7 12			7 38
21 pjatk	Anaſtaſia	Francziſk	9 Matthiaſa	4 55 7 10			7 50
22 sobota	Alfonſa	Symforiana	10 Kawrenza	4 57 7 8			7 59

Tydjenje a dny.	Poredjena protyka		Stara julianska.	Julij.		Mjesice hromada	M
	evangelſka.	katholſka.	ſſhabj. hod. m.	ſhow. hod. m.	ſſh. ſho. hodj. min.		
34. tyd je ii.	Dop.: Luſ. 19, 9—15.		Pop.: Luſ. 13, 23—25.				
23 nedj.	11. n. po ſw. tr.	12. n. po ſw. tr.	11 11. n. p. ſw.	4 58 7 5			8 9
24 pøndj.	Battroma	Battrouns	12 Eozia	5 0 7 3			8 20
25 wut.	Ludwika	Ludwika	13 Marima	5 2 7 1			8 35
26 ſreda	Samuela	Jeſirina	14 Rónz. poſz.	5 4 6 59			8 54
27 ſchw.	Gebharba	Gebharba	15 Mr. k n. ſt.	5 5 6 56			9 17
28 pjatk	Pelaglia	Hawjitena	16 Bóin. ruba	5 7 6 54			9 51
29 sobota	Jan. ſmer.	Janowa ſmerez.	17 Flora, Law.	5 9 6 52			10 40

Tydjenje a dny.	Poredjena protyka		Stara julianska.	Julij.		Mjesice hromada	M
	evangelſka.	katholſka.	ſſhabj. hod. m.	ſhow. hod. m.	ſſh. ſho. hodj. min.		
35. tyd je ii.	Dop.: Matth. 13, 24—30.		Pop.: Luſ. 15, 11—32.				
30 nedj.	12. n. po ſw. tr.	Reimunda	18 12. n. p. ſw.	5 10 6 50			11 44
31 pøndj.	Joſuf		19 Handr. m.	5 11 6 48			ſh. dop.

 Botny
 mjeſ. 5. aug.
 wecjoz 7 hod.
 18 min. ma
 wjeſſkojte a
 deſchekojte
 dny.

 Poſl
 bjert. 12. aug
 wecjoz 6 hod.
 31 n. in. žane
 ſjepſche we-
 dro docza-
 facjne da.

 Mlody
 mjeſ. 19. aug
 wecjoz 5 hod
 15 min. po-
 kaje na ſu-
 hotu a wjetr.

 Prijeni
 bjert. 27. aug.
 popoſ. 3 hodj
 54 min. na
 neſtajne we-
 dro pokaje.

Stoljetna
 protyka.

Bot 1. do 9.
 deſchekj; 10.
 rjany džen;
 11. do 15. ſa-
 ſo deſchekj;
 16 do 26.
 rjany cjopty
 cjaſ; na to
 hacj do fónza
 luty deſchekj-
 kojty cjaſ.

1 Budyſchin*
 3 Kulow.*
 3 Eifenberg*
 5 Neſwaczi-
 dlo.*
 8 Lubin.*
 10 Eſtaw-
 now.
 10 Gubin.*
 10 Kinnſbört*
 11 Bart.*
 11 Dobroſlug*
 11 Ety Ko-
 morow.*
 17 Shorek.*
 17 Grabia.*
 17 Gaſyn.*
 17 Žaban.*
 17 Wieto-
 ſchow.
 18 Grabin.
 18 Pſchibrjg.
 19 Radeberg*
 24 Wóſporf.*
 24 Gaſch-
 row.*
 24 Golſchyn.
 24 Luban.*
 24 Luſow.*
 24 Gródl.*
 25 Genrich-
 ſp.
 28 Stara
 Darbna.*
 31 Rame-
 nſow.*
 31 Lubnſow.*
 31 Brooy.*
 31 Erebulle.

Burſke
pramidla a
pſchiklowa.
 Wjazy brima-
 nſow a plód-
 niſche lieto.
 —
 Přeſny mjeſc
 neſteji.

1857. September, późniejszy, ma 30 dniów.

Miesiączkowe
pikemienienie.
W e t r o.

Hermańki a
słotne wisi.

Tydzień a dni.	Porządźona protyła		Stara julianska. Mieja.	☉		Miejsce. funkcyj.	☾ słh. hbow. hodj. min.
	ewangeliska.	katholiska.		słhadj. hod. m.	hbow. hod. m.		
1 wt.	Egidia	Egidia	20 Samuela	5 15	6 46		1 0
2 średa	Abisaloma	Rabele	21 Thadea	5 15	6 44		2 23
3 śchw.	Mansueta	Mansueta	22 Agathy	5 16	6 41		3 49
4 piatk	Gen. św.	Rosalije	23 Lupa	5 18	6 39		słh. pop.
5 piatk	Kathana	Lavr. Just.	24 Eusebia	5 20	6 37		7 6

36 tydzień: Dop.: Łuc. 10, 25—37. Pop.: Łuc. 9, 57—62.

6 wt.	13. n. p. św. tr.	14. n. p. św.	25 13. n. p. św.	5 21	6 34		7 18
7 pndj.	Reginy	Reginy	26 Adriana	5 23	6 32		7 35
8 wt.	Mar. nar.	Marj. naretj.	27 Bojmena	5 25	6 30		7 54
9 średa	Sidonije	Gorgonia	28 Mójśasa	5 26	6 28		8 19
10 śchw.	Pulcherije	Mikławawśch T	29 Jana św.	5 27	6 26		8 58
11 piatk	Abrama	Proto	30 Alexandra	5 29	6 24		9 52
12 śobota	Bohumita	Juwencja	31 Marje paś.	5 30	6 21		11 4

37. tydzień: Dop.: Łuc. 17, 11—19. Pop.: Matthy. 11, 17—19.

13 wt.	11. n. p. św. tr.	15. n. p. św.	1 11. n. p. św.	5 32	6 19		słh. dop.
14 pndj.	Row. śchwija	Kija pomosch.	2 Mamerta	5 34	6 17		0 26
15 wt.	Frideriki	Rifodema	3 Anthima	5 35	6 14		1 49
16 średa	Kawalender	Eufe ord.	4 Babyła	5 37	6 12		3 10
17 śchw.	Lamberta	Francziska	5 Zachariasa	5 38	6 9		4 29
18 piatk	Tita	Josefa Kup.	6 Michala	5 40	6 7		słh. pop.
19 śobota	Renata	Januaria	7 Sojona	5 42	6 5		6 18

38. tydzień: Dop.: Matthy. 5, 24—26. Matthy. 11, 25—30.

20 wt.	15. r. r. św. tr.	16. n. p. św.	8 15. r. r. św.	5 43	6 2		6 28
21 pndj.	Mikulje św.	Mawriczja t.	9 Joachima	5 45	6 0		6 41
22 wt.	Moriśa	Mawriczja t.	10 Mendory	5 47	5 58		6 57
23 średa	Thelje	Polirené	11 Theodory	5 48	5 55		7 18
24 śchw.	Jana pod.	Gerarda	12 Authonoma	5 50	5 53		7 48
25 piatk	Kleofasa	Kleofasa	13 Kornelia	5 52	5 51		8 29
26 śobota	Cypriana	Cypriana	14 1. p. św.	5 53	5 48		9 26

39. tydzień: Dop.: Łuc. 7, 11—17. Pop.: Jan. 9, 1—5.

27 wt.	10. n. p. św. tr.	17. n. p. św.	15 10. n. p. św.	5 55	5 46		10 36
28 pndj.	Wiazława	Wacławawa	16 Eufemija	5 57	5 44		11 55
29 wt.	Michala	Michara	17 Sofije	5 58	5 41		słh. dop.
30 średa	Hieronyma	Hieronyma	18 Kawalend.	6 0	5 39		1 19

☉ Półny
miej. 4 sept.
rano 5 hodj
ma rjane a
cjopte wedro.

☾ Półny
bjert. 10 sept.
wecor 11 hd.
40 m. pokaje
na beśchjif.

☉ Młody
miej. 18. sept
rano 6 hodj
23 min. s ne-
widomnym
saczmiczom
skonezja ma
beśchjifojste
wedro.

☾ Prjeni
bjertl. 26. spt.
dop. 9 hodj.
49 min. pschi-
neśe saśo
rjane wedro.

Stoljetna
protyła:
Wot spoczat-
ka hacj do 11.
rjane wedro;
17. do 25. s
welscheho
symne a mo-
fre dni; wot
26. hacj do
kónza budje
saśo renje.
Egidia ren-
je, budje
schtyri ne-
bźelje sa śobu
rjane wedro.

1 Damna.
1 Warschj.
2 Śchwaczi-
dfo.
5 Rufow.*
5 Żitawa.*
7 Stolwnjo.*
7 Woztomj.*
7 Khoczebus.*
7 Wichibus.*
8 Wolbra-
mozv.*
8 Mujafow.*
11 Kalawa.*
11 Nowosalj.*
14 Kalawa.*
14 Żarow.*
16 Hadeburg.*
19 Drjóm.*
21 Kamehiz.*
21 Warl.*
21 Rychbach.*
21 Stanknow
21 Gubin.*
21 Rubin.
23 Polczniza.*
28 Bistopizv.*
28 Wołerejv.*
28 Trebulje.*
29 Weleczim.*
29 Woplint.*
29 Worol.
30 Grozisz-
cjo.
30 Huska.*
30 Kroslyn.

Burske
prawidła a
pschisłowa.
Nabliza, s fo-
trejz śo naj-
bóle wora, je
nashwjetliśche.

—
Ejepe je docja,
kacj hacj vo,
śhwatac.

1857. Oktober, winowz, ma 31 dnjow.

Mjesacjowe
pŝchemjenenje.
Wedro.

Germani a
ŝtotne wiki.

Tydjenje a dnj.	Poredjena protyfa		Stat. julianska. September.	☉		Mjesec haucajta.	☾ ŝth. ŝhow. hodj. min.
	evangelŝka.	katholiŝka.		ŝŝhadj. hod. m.	ŝŝhow. hod. m.		
1 ŝchw.	Nemigia	Nemigia	19 Trofina	6 2 5 37		2 43	
2 pjatf.	Nahelje	Die	20 Eustachia	6 3 5 34		4 7	
3 ŝobota	Marimil.	Kandida	21 Kobrata	6 5 5 32		ŝŝh. pop.	

40. tydžen. Text dop.: Luk. 14, 1—11. Pop.: 12, 54—57.

4 nedj.	17. n. p. ŝwi. tr.	18. n. p. ŝwi.	22 17 a. p. ŝwi.	6 7 5 30		5 38
5 pøndj.	Plazida	Placida	23 Jan. podj.	6 8 5 27		5 57
6 wut.	Fidy	Bruna	24 Thekije	6 10 5 25		6 21
7 ŝreda	Eŝbery	Marka	25 Eufrosiny	6 12 5 23		6 56
8 ŝchw.	Eŝraima	Brigité	26 Jana Th.	6 14 5 21		7 46
9 pjatf.	Dionyŝta	Dionyŝta	27 Kalistrata	6 15 5 18		8 54
10 ŝobota	Athanaŝia	Francyŝka B.	28 Charitana	6 17 5 16		10 13

41. tydžen. Text dop.: Matth. 22, 34—40. Pop.: Matth. 10, 16—22.

11 nedj.	18 n. p. ŝwi. tr.	19 n. p. ŝwi. tr.	29 18 n. p. ŝwi.	6 19 5 14		11 36
12 pøndj.	Marimiliana	Marimiliana	30 Rehor B.	6 21 5 12		ŝŝh. dop.
13 wut.	Kolomana	Eduarda	1 Oktobra	6 22 5 9		0 59
14 ŝreda	Burkharda	Kalirta	2 Cypriana	6 24 5 7		2 16
15 ŝchw.	Hebwiff	Theretiŝje	3 Dionyŝta	6 26 5 5		3 32
16 pjatf.	Hawla	Hawwa	4 Hierothea	6 27 5 3		4 45
17 ŝobota	Innozenza	Hebwiff	5 Charitiny	6 28 5 1		ŝh. pop

42. tydžen. Text dop.: Luk. 10, 38—42. Pop.: Mart. 9, 83—41.

18 nedj.	19 n. p. ŝwi. tr.	20 n. p. ŝwi. tr.	6 19 n. p. ŝwi.	6 30 4 59		4 49
19 pøndj.	Ferdinanda	Petra Alf.	7 Sergia	6 32 4 57		5 9
20 wut.	Wendelina	Wendelina	8 Belagia	6 34 4 55		5 23
21 ŝreda	Wurŝŝije	Wurŝŝile	9 Jaf Alf.	6 35 4 54		5 49
22 ŝchw.	Kordulje	Kordule	10 Gulampia	6 37 4 52		6 26
23 pjatf.	Severina	Severina	11 Filippa	6 38 4 50		7 16
24 ŝobota	Salomy	Mafaela	12 Proba	6 40 4 48		8 20

43. tydžen. Dop.: Luk. 13, 6—9. Pop.: Matth. 19, 3—8.

25 nedj.	20 n. p. ŝwi. tr.	21 n. p. ŝwi. tr.	13 20 n. p. ŝwi.	6 42 4 46		9 34
26 pøndj.	Globa	Evarista	14 Nazaretha	6 43 4 44		11 54
27 wut.	Sabiny	Sabine	15 Euthimia	6 45 4 42		ŝh. dop.
28 ŝreda	Eŝim. Jud.	Eŝim. Jud.	16 Longia	6 46 4 41		0 14
29 ŝchw.	Narziŝfa	Narziŝfa	17 Hoŝeafa pr.	6 48 4 39		1 36
30 pjatf.	Klaudia	Klaudia	18 Luk. Ew.	6 50 4 37		3 1
31 ŝobota	Ew. r. ŝemat.	Wolfganga	19 Joŝela pr.	6 52 4 34		4 29

☉ Potny
mjeŝ. 3. okt.
dopotnja 3 h.
58 min. može
biŝŝe rjane
dnj mječ.

☾ Poŝl
bjertl. 10. okt.
rano 6 hodj.
43 m. wjeŝje
rjane dnj
pŝhineŝe.

☉ Mtbody
mjeŝ. 17. okt.
wečzor 10 hd.
28 m. pokaže
na deŝečj a
wječr.

☾ Brienj
bjertl. 20. okt.
rano 2 hodj.
55 min. pŝchi-
neŝe jaŝne
nebj o ŝmer-
ŝnenjom w
nozach.

Stoljetna
protyfa.

1. a 2. renŝe;
3. hrimanje
ŝylnym
deŝečjkom;
wot 10. hačj
do 29. rjane
wedro; 30. a
31. ŝnjeh.

Burŝke
prawidka a
pŝchiŝtowa.

Wo kwaŝu
maŝŝ jonu, po
ŝejiŝnach maŝŝ
dziejco, po ker-
muŝŝi maŝŝ
maŝane ŝjieny
a nicjo daŝe.

1857. November, nasymnit, ma 30 dnjow.

Wjebarczowe
pichenjenenje.
Wedro.

Hermanft a
fotne wift.

Tydjenje a dny.	Poredžena protyfa		Stara julianska. Oktober.	☉		Mesece Janetna.	☾ sth. fho. horj. min.
	evangelska.	katholska.		skhadj. hod. m.	fhom. hod. m.		
44. tydžeń.	Dop.: Matth. 25, 1—13.		Pop.: Matth. 12, 46—50.				
1 nedj.	21. n. po sw. tr.	22. n. po sw. tr.	20. 21. n. p. sw.	6 53	4 34		6 0
2 pøndj.	Wschajek b.	Wschajek duič.	21 Hilaria	6 55	4 32		sth. pop.
3 wut.	Huberta	Huberta	22 Alberta	6 57	4 30		4 51
4 šreda	Korlje	Korl. Bor.	23 Jak. jap.	6 59	4 28		5 35
5 šchw.	Blandiny	Zacharia	24 Arehaja	7 0	4 27		6 38
6 pjat.	Leonharda	Leonharda	25 Marziana	7 2	4 25		7 57
7 sobota	Ermana	Engelberta	26 Demetria	7 4	4 23		9 23
45. tydžeń.	Dop.: Matth. 18, 21—35.		Pop.: Matth. 21, 28—31.				
8 nedj.	22. n. p. š.	23. n. p. š.	27 22. n. p. sw.	7 6	4 21		10 47
9 pøndj.	Bozidara	Urfina	28 Terenza	7 7	4 20		sth. dop.
10 wut.	Marczina Luth.	Tiberia	29 Anastasia	7 9	4 18		0 6
11 šreda	Marcz. bift.	Marcz. bift.	31 Zenobia	7 11	4 17		1 21
12 šchw.	Modesta	Evagria	30 Stachisa	7 13	4 16		2 35
13 pjat.	Arfadia	Stanisławawa	1 Novembra	7 15	4 14		3 47
14 sobota	Levina	Klementina	2 Njindina	7 17	4 13		4 59
46. tydžeń.	Dop.: Matth. 22, 15—22.		Pop.: Mart. 12, 41—44.				
15 nedj.	23. n. po sw. tr.	24. n. p. š.	3 23. n. p. sw.	7 19	4 11		6 10
16 pøndj.	Edmunda	Rehora	4 Jana jap.	7 20	4 10		fh. pop.
17 wut.	Huga	Dhymara	5 Galazeta	7 22	4 8		3 53
18 šreda	Heshchia	Heshchia	6 Pawota	7 23	4 7		4 26
19 šchw.	Hiljbety	Hiljbety	7 Hieronyma	7 25	4 6		5 12
20 pjat.	Bolwinj. piat.	Benigna	8 Spyt. Mich.	7 27	4 5		6 11
21 sobota	Mar. wop.	Mar. woprur.	9 Dnesifa	7 28	4 4		7 21
47. tydžeń.	Dop.: Matth. 25, 31—46.		Pop.: Matth. 20, 20—23.				
22 nedj.	24. n. p. sw. tr.	25. n. po sw. tr.	10 24. n. p. sw.	7 30	4 3		8 37
23 pøndj.	Klemenza	Klemenza	11 Biktora	7 32	4 2		9 57
24 wut.	Khryfog.	Khryfogena	12 Jana jatm.	7 33	4 1		11 14
25 šreda	Katrziny	Katrziné	13 Jana Chr.	7 35	3 59		fh. dop.
26 šchw.	Konrada	Konrada	14 Filipa	7 37	3 59		0 35
27 pjat.	Huncjerja	Basilea	15 Sap. poz.	7 38	3 58		1 58
28 sobota	Rufa	Sosthena	16 Matth. Ev.	7 39	3 57		3 23
48. tydžeń.	Dop.: Romst. 13, 11—14.		Jan. 15, 1—15.				
29 nedj.	1. nedj. adventa	1. n. adventa	17 23. n. p. sw.	7 41	3 57		4 55
30 pøndj.	Handrija	Handrija	18 Platona m.	7 42	3 58		6 29

☾
Botny
rano 1 hodj.
47 min. ma
rijane a jasne
wedro.

☾
Postl.
bjert. 8 nov.
wecjor 5 hod.
4 min. na
deschcij a
snjeh potaje.

☾
Mtodj.
mjes. 16 nov.
wecjor 6 hodj.
44 min. pscht-
ne snjeh a
wjetr.

☾
Prjeti
bjert. 24. nov.
wecjor 6 hodj.
22 min. ma
te same ne-
stajne desch-
cijojte a
snjehojte wa-
dro.

Stoljetna
protyfa.

wot 1. do. 6
wjetr a po-
mroczene ne-
bjo; 7. renje;
9. do 17. sym-
ne deschcijoj-
te wedro;
wot 18. pane
snjeh, tiz hacj
do hod lezi a
wulku symu
pchineše.

Burste
prawidka v
pshislowa.
Schotz necha
wo:zi rosoje-
racj, ton dy: bi
mofchnju wot-
ginecj
—
Schto mi
romha wulki
brób, hopy e
nutšach luty
šfób.

Mješacziowe
pščenjenenje.
W e b r e j

Sermanki a
fšotne wifl.

Tydjenje a dnj.	Poredžena protyka		St. November.	fšhabj. hod. in		fšhow. hod. m.	Mšebite flamencie.	D fšh. fšew. hodj. min.
	evangelska.	katholska.						
1 wut.	Pengina	Eligia	19 Abediša	7 43	3 55			fšh. pop.
2 sreba	Aurelije	Pauline	20 Reh. D.	7 45	3 55			4 16
3 šhtw.	Franza Kav.	Franca Kav.	21 Mar. wop.	7 46	3 54			5 31
4 pjatk	Borbory	Borbore	22 Filemona	7 47	3 53			6 59
5 sobota	Amoša	Sabbasa	23 Amfiloha	7 49	3 53			8 27

49 tydžeń. Dop.: Sap. ff. 3, 22—25. Pop. Matth. 5, 17—19.

6 wut.	Markwerba	Ambrosia	24 Klemenca	7 50	3 52			9 50
7 pónđj.	Mar.pobj.	Leofablje	25 Jurija	7 51	3 52			11 9
8 wut.	Agrippiny	Melchjada	26 Jakuba m.	7 52	3 52			fšh. dop.
9 sreba	Zubithy	Damaša	27 Schecjey.m.	7 54	3 52			0 24
10 šhtw.	Damaša	Damaša	28 Barana m.	7 55	3 52			1 36
11 pjatk	Epimacha	Dionysia	29 Handr. jap.	7 56	3 51			2 48
12 sobota			30	7 57	3 51			4 1

50 tydžeń. Dop.: Koloss. 1, 12—15. Pop.: Matth. 11, 2—10.

	3. nedj. adventa	3. n. adventa	1	7 58	3 51		5 13
13 wut.	Istbora	Mikasta	2 Gabakula	7 59	3 51		6 27
14 pónđj.	Ignaza	Kristine	3 Sofrona	8 0	3 51		7 38
15 wut.	Euhe dně.	Lazara	4 Borbory	8 1	3 51		fšh. pop.
16 sreba	Izaaka	Theotima	5 Sawy	8 1	3 51		4 5
17 šhtw.	Bunibaska	Zosima	6 Miklawšča	8 2	3 51		5 12
18 pjatk	Reinharda		7 Ambrosia	8 3	3 51		6 28
19 sobota							

51. tydžeń. Dop.: 1 Jan. 1, 1—4. Pop.: Jan. 1, 19—27.

20 nedj.	4. nedj. adventa	4. n. adventa	8	8 4	3 52		7 45
21 pónđj.	Domasča	Domasča f	9 Mar. pobj.	8 4	3 52		9 3
22 wut.	Beathy	Flora	10 Menasza	8 5	3 53		10 20
23 sreba	Dagoberta	Wistorije	11 Daniela	8 5	3 53		11 39
24 šhtw.	Hedownišk	Hedownišk	12 Spiridja	8 6	3 54		fšh. dop.
25 pjatk	Schecjepana	Schecjepana	13 Custraza	8 6	3 54		1 1
26 sobota			14 Thyosa	8 6	3 55		2 25

52. tydžeń. Dop.: Jak. 4, 13—15. Pop.: Matth. 25, 14—30.

27 nedj.	Nedj. po šhtj.	ned. po šhtj.	15	8 6	3 58		3 54
28 pónđj.	Rewin. dšjecji.	Rew. dšj.	16 Aggaja	8 6	3 57		5 28
29 wut.	Jonathana	Domasča bift.	17 Star. wózj.	8 6	3 58		6 57
30 sreba	Dauida	Honorja	18	8 7	3 59		fšh. pop.
31 šhtw.	Sylwestra	Sylwestra	19 Bonifaza	8 7	4 0		4 22

Bošny
mješ. 1. dežb.
pšchipoin. 11
47 minutow
rjane dnj
pšchineše.

Bošl.
bjert. 8. dežb.
rano 7 hodj.
27 min. jasne
neho a mer-
suenje ma.

Mtody
mješ. 16. dež.
pšchipoin. 11
hodj. 51 min.
pokazena fu-
še mersuenje
pšchi jasnym
nebu.

Brijeni
bjert. 24. dež.
rano 7 hodj.
26 min. na to
šamo jasne
wedro pokaje.

Bošny
mješ. 30. dež.
wecjor 10 hd.
23 min. ma
šnjehawjetr.

Stoljetna
protyka.
1. a 2. sýma,
na totruj
šnješ pšchin-
dže; 9. do 15.
wulle sýma;
16 šašo no-
wy šnješ pa-
ne, liž nowu
sýmu pšchine-
neše; 23. dže
deščej a mer-
suenje šastane
hacj do konca

1 Bart. (l.w.)
2 Mješaczi-
blo.*
7 Džleže.*
7 Drjowl.*
7 Brody.*
8 Wšibirjeg.
9 Krošyn.
9 Šifenberg.*
11 Stara
Darbna.*
14 Luboraš.
14 Gródt.
15 Warschej.*
16 Kuland.
19 Wojerezd.*
19 Trebulje.*
21 Kulow.*
21 Wujašow.*

Stare
pšchiflowa.
Dwanacjen je
póšflow, jid-
nacjen je hwje-
šdom, dščasj
božich šasjow
džewecj je por
jandželow,
wóškom Božich
milofšjow,
šydom Božich
darow, šchlesj
bje karanow w
tym kwafšnym
domi w Šana
w Galilejštim;
pecj je mndryš
šnejuow; šchjri
evangelisty;
šš su patriar-
chošo, dwaj šaj
šicho raja Bo-
žho hanenaj;
šedyn je tón
wjerny Boh
na wyšotim
nebu.

Različovanje danje.

3 Procent.						4 Procent.						4½ Procent.						5 Procent.																																																																					
letna		lijetne.		mještackije.		lijetne.		mještackije.		lijetne.		mještackije.		lijetne.		mještackije.		lijetne.		mještackije.		lijetne.		mještackije.																																																															
tol.	1 to1.	10.	100.	1000.	10000.	1000.	10000.	1000.	10000.	1000.	10000.	1000.	10000.	1000.	10000.	1000.	10000.	1000.	10000.	1000.	10000.	1000.	10000.	1000.	10000.																																																														
1	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	60	70	80	90	100	200	300	400	500	1000	5000	1	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	60	70	80	90	100	200	300	400	500	1000	5000	1	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	60	70	80	90	100	200	300	400	500	1000	5000	1	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	60	70	80	90	100	200	300	400	500	1000	5000

Različovanje, kak' wyšćo 1 punt psćidnje, hvoj genitat 1, 2, 3 hać 100 tol. ptaćj.
Zentraj ma 110 vuntow; 1 tol. 30 nřl.; 1 nřl. 10 nr.

jentna.		jentna.		jentna.		jentna.		jentna.		jentna.		jentna.		jentna.		jentna.																																																			
tol.	nřl. np.	tol.	nřl. np.	tol.	nřl. np.	tol.	nřl. np.	tol.	nřl. np.	tol.	nřl. np.	tol.	nřl. np.	tol.	nřl. np.	tol.	nřl. np.																																																		
1	3	11	3	21	3	31	5	41	8	5	41	11	2	51	13	9	1	4	11	3	21	3	31	5	41	8	5	41	11	2	51	13	9	1	4	11	3	21	3	31	5	41	8	5	41	11	2	51	13	9	1	4	11	3	21	3	31	5	41	8	5	41	11	2	51	13	9
2	5	12	3	22	3	32	6	42	9	7	42	11	5	52	14	2	2	5	12	3	22	3	32	6	42	9	7	42	11	5	52	14	2	2	5	12	3	22	3	32	6	42	9	7	42	11	5	52	14	2	2	5	12	3	22	3	32	6	42	9	7	42	11	5	52	14	2
3	8	13	3	23	3	33	6	43	9	7	43	11	7	53	14	5	3	8	13	3	23	3	33	6	43	9	7	43	11	7	53	14	5	3	8	13	3	23	3	33	6	43	9	7	43	11	7	53	14	5	3	8	13	3	23	3	33	6	43	9	7	43	11	7	53	14	5
4	1	14	3	24	3	34	6	44	9	3	44	12	—	54	14	7	4	1	14	3	24	3	34	6	44	9	3	44	12	—	54	14	7	4	1	14	3	24	3	34	6	44	9	3	44	12	—	54	14	7	4	1	14	3	24	3	34	6	44	9	3	44	12	—	54	14	7
5	1	15	4	25	4	35	6	45	9	5	45	12	3	55	15	—	5	1	15	4	25	4	35	6	45	9	5	45	12	3	55	15	—	5	1	15	4	25	4	35	6	45	9	5	45	12	3	55	15	—	5	1	15	4	25	4	35	6	45	9	5	45	12	3	55	15	—
6	1	16	4	26	4	36	7	46	9	8	46	12	5	56	15	3	6	1	16	4	26	4	36	7	46	9	8	46	12	5	56	15	3	6	1	16	4	26	4	36	7	46	9	8	46	12	5	56	15	3	6	1	16	4	26	4	36	7	46	9	8	46	12	5	56	15	3
7	1	17	4	27	4	37	7	47	10	1	47	12	8	57	15	5	7	1	17	4	27	4	37	7	47	10	1	47	12	8	57	15	5	7	1	17	4	27	4	37	7	47	10	1	47	12	8	57	15	5	7	1	17	4	27	4	37	7	47	10	1	47	12	8	57	15	5
8	2	18	4	28	4	38	7	48	10	4	48	13	1	58	15	8	8	2	18	4	28	4	38	7	48	10	4	48	13	1	58	15	8	8	2	18	4	28	4	38	7	48	10	4	48	13	1	58	15	8	8	2	18	4	28	4	38	7	48	10	4	48	13	1	58	15	8
9	2	19	4	29	4	39	7	49	10	6	49	13	4	59	16	1	9	2	19	4	29	4	39	7	49	10	6	49	13	4	59	16	1	9	2	19	4	29	4	39	7	49	10	6	49	13	4	59	16	1	9	2	19	4	29	4	39	7	49	10	6	49	13	4	59	16	1
10	2	20	5	30	5	40	8	50	10	9	50	13	6	60	16	4	10	2	20	5	30	5	40	8	50	10	9	50	13	6	60	16	4	10	2	20	5	30	5	40	8	50	10	9	50	13	6	60	16	4	10	2	20	5	30	5	40	8	50	10	9	50	13	6	60	16	4

Njekotre europiske werchi.

Za n, kral sakski, rođj. 12. dez. 1801; ženeny Amalieu Augustu, bakerskej prynezehynu, rođj. 13. nov. 1801. Dječji: 1) Marja Augusta, rođj. 22. januara 1827; 2) Bedrič August Albert, rođj. 23. hav. 1828; ženeny sprynzešynu Karola s Wasa, rođj. 5. augusta 1833; 3) Marja Hilžbeta, rođj. 4. februara 1830, wudowa nebo genuesiskeho wójwody Ferdinanda; 4) Bedrič August Jurij, rođj. 8. aug. 1832; 5) Marja Sidonia, rođj. 16. aug. 1834; 6) Hana Marja, rođj. 4. jan. 1836; ženena s toškanskim herbikom welwójwodu Ferdinandom; 7) Margareta, rođj. 24. meje 1840, ženena s rakuffim aržywójwodu Korlu Ludwigom; 8) Sofia, rođj. 15. mjerza 1845. Bedrič Wylem IV., kral pruski, rođj. 15. okt. 1795. Franz Josef, kšjezor rakuffi, rođj. 18. aug. 1830. Alexander II., kšjezor ruffi, rođj. 29. haperl. 1818.

Napoleon III., kšjezor franzowfski, rođj. 20. hav. 1808. Abdul Medžib, kšjezor turokowski, rođj. 23. hav. 1823. Maximilian II., kral bakerski, rođj. 28. nov. 1811. Leopold, kral belgiski, rođj. 16. dez. 1790. Bedrič VII., kral danski, rođj. 6. okt. 1808. Ota I., kral grichiski, rođj. 1. jun. 1815. Jurij V., kral hanoverfski, rođj. 27. meje 1819. Viktorija, kralowa jendželska, rođj. 24. meje 1819. Wylem III., kral niederlandfski, rođj. 19. febr. 1817. Don Pedro V., kral portugalfski a algarbiski, rođj. 16. septembra 1837. Pius IX., bamž rómfski, rođj. 13. meje 1792. Viktor Emanuel, kral sardiniski, rođj. 14. mjerza 1820. Isabella, kralowa španijska, rođj. 1. oktobra 1830. Oskar, kral šwedfski, rođj. 4. jul. 1799. Ferdinand II., kral škilski, rođj. 12. jan. 1810. Wylem, kral württembergfski, rođj. 27. sept. 1782.

1.

Bombaj Bóh Wam!

Khwat teho Knesa, moja duscha,
Za chzu teho Knesa khwalicz, tak dolho, hač žiwy šym,
U mojemu Bohu spjemacz, dokelž tu šym.
Neispušchecze šo na šierschtow, ani na cžlowfske dječji,
Woni wschat pomhacj nemoža!
Zich duch wundje a woni šo sašo wrócja do semje,
Zehdom šu šhubene wschitke jich myšlie!
Derje temu, kotrehož pomoz tón Boh Jakubowy je,
Kotrehož nadžija steji na tym Knesu, jeho Bošy.
Kiz nebjo a semju, morjo a wschitko, sčtož we nich
je, scžinit je,
Kiz mjeru djeri wječnje,
Kiz pramo wopofasuje tym, kiz kšchidwu czerpia,
Kiz hłódnym kšlieb dawa.
Tón Knes wotewri wočzi šlepyh. Tón Knes pošbje-
huje poraženych.
Tón Knes lubuje prawych.
Tón Knes sakhowa zsumnikow, šyrotam a wudowam
wón pomha.
Tón Knes wobročji pučž besbóžnych.
Tón Knes je s kralom wječanje, twój Boh, Zion,
Wot naroda do naroda.
Hallelujah!

E nutymi šlowami 146. psalma praji pschedženat šwojim lubym Eserbam na to nowe lieto 1857: pomhaj Boh. E weschelchtm duchom dylži loni šo tute postrowenje štama a štwichi, pschetož runje to šandžene lieto, kotrehož bjež je dokonjany, je móžnje prjedowato, šo Boh pomha!

Sčto čyžt te kšlyš licicz, kotrež šo pschi šawo-
čatku a we prjenej položaj šandženeho lieta šu psche-
liwate? sčto rachnowacj te šdychnenje kšudych ludži,
kiz we jich štwstnych wutrobach šu šo hibale? sčto mu-
mjericz tu nusu a starož, s kotrež šu šo wschjedneje
žiwnošje a potrebnosžje dla wschitzy, najbóle kšudži, bje-
džili? W tych prjenich kšješjich mjehazach bje to wschjed-
nje našcha štwstnož a starož: s wětkal wošmemy kšlieb?
Nusa a trada kšješčtej wschudjom. Njekotry by rady
kuff kšlieba šjedt, hdyž by jón mjeł a hdyž jón mje-
šesche a šebi s nusu bje tak wele warbowat, šo šebi
pokruta bje kupit, dha wón šo neswazi, hłuboko s nožom
do neje kracj, dokelž šo hnydom minesche kaj šžen.
Drohe bje wscho, a kóždu šobetu šo wschitzy pra-
schachu, sčto je w mježi žito placžito, a hdyž bje kuff
delje bito, weschelichu šo wschitzy, hdyž pak bje horje
sčto, škoržesche kóždy. Čježiti a šrudny čjaš bje pschi
šawočatku šandženeho lieta, a wutrobnišcho šdychowasche
šo ta přstwa: našch wschjedny kšlieb daj nam džensa!

Tola pak mamy šo pschi tym tež na to dopomnicj,
tak hnadwie je Bóh we tej nusy šwoju pomoz šewit.
K prienemu: pschedženo, to warba kšudneho luda we
šerbštim kraju, hdyž šyma šo bliži, placžesche wjazy,
dylži wele liet predy. Nebje to wulka pomoz? K dru-
hemu: Bóh tón knes prajesche k tym šierschtam, kiz tu
žatobnje krawnu wójnu we ranšchim kraju wadžichu:
wono je dož teje žaloszje, šo woni mjer čžinjachu. Nebje
to tež wulka pomoz, šo šo ta newještož a čžjemnož
teho čžasa rošhwjetli? K ščezemu: we našeržu
wuhotowa tón knes, kiz je nebjo a semju, morjo
a wschitko, sčtož we nich je, scžinit, pola a šahony šc

šwosim žohnowanjom. Šwyt so na najreńšcho se-
lenjach a roszjach a lubjach bohate žnje. Nlebe to
wulka pomoz, hdyž jedyn wonka wischo widzišche na
najreńšche stejeci a so radziej, sctož cizowka ruka bje
wušywata na nadziju, so so wutroba smjeješche a
nowe dowjerenje czerpasche stcho widomneho Božeho
prjedowenja, kotrej psychopomedašche: cjakaj khwilu
na Boha, ton czi s nusu wupomha! K schtwerntemu:
te rjane bohate žnje, kiž su so do brozjnijow dom khowate,
kotej Boh psches swoju hnadu bje wobarnowol pschede
wšchitkej schodu, kotrej cijnjach, so so ja jedyn tydžen
postruta khlieba wo poloza wetscha a tunišcha mozešche
pschedawacj, pomhachu je wscheje nusu! Neje, hdyž
my to wopomnimy, kak su so te druge schjesz mješazy
jandženeho lieta we spokojsnozi a weselozi minyle,
hedne a nufne, so my saspjwamy: Boh pomh.a.
Nedyrbeli my wum:ženi s nusu, woscheweni psches
Božu debrotu, wobarnowani psched wetschim nesbozom,
s weselym duchom a s weseloziu, djaž polnej šwidoczij:
derje temu, kotrehož pomoz Boh je, kotrehož nadzija
steji na tym kneju, jeho Božu, kiž wjeru djerzi, kiž
hłodnym khlieb dawa, posbjehuje porajzenych, šyrotam
a wudowam pomha. Nedyrbeli tež my Šerbio dja-
konnje sawysšacj: tcn Knes je s kralom wječnjse,
woj Boh, Zion, wot naroda do naroda. Hallelujah!

Pomhaj je Boh; s takim wesolym šwidženjom
teje wiery stejmy wšchitny na prosi noweho lieta,
wchladojo na to šandžene a na jeho nusu, kotraj je
pschjetrata a na jeho stysnoszje, kotrej su pschewinene.
A k temu my so s nowa we dowjerenju a we nadziji
pošlynni so postrowjamy s tym dobrim pschecjom:
Pomhaj Boh. My s takim stowom sebi bes šobu
wutrobnje pschewimy; so by Boh, ton wotz nascheho
kneša Jezem Khrysta na to lube nowe lieta, kotrej
won nam spojezi, chyz bycz nascha nadzija, nasch
trošcht, nascha radoš, nascha pomoz, nasche šbozje, nasch
šjerlusch. My wuprajamy s takim postrowenjom,
„Pomhaj Boh“ pschi šapocjatk u teho noweho lieta,
so by won ton hnadny a šmilny kneš nam wšchitkim
šrowozi czieta a mjer duške dał a pschede wšchitkim
nešbozom na czieta a na kubli a na duški wotzowšzy
nasch wšchitlich wobarnowal. Pomhaj Boh wam, rešne
pschedženak k buram a fublerjam, so byscheje we pokoiu
a mjeri te bohacije šfijene dary Bože wuziwali, a
k czešt teho dobrocziwneho dawarja naložili a šmilni a
dobrocziwi byli pscheciwo nusuym, potrebnym, khudym
a khorym. Pomhaj Boh wam, ryeci won k tym, kiž
s khudobu a s nusu so bjezja, hacj runje špeshi cjaš
je pschichot, so bychu wopomnili: wulki dobytk je,
sctož bohobojasny je a ma doš na tym, sctož jemu
Boh da. Pomhaj Boh wam, pscheje won tym, kiž
we khoroszi a brasnosi na nowe lieta šapocjinaja abo
we bjehu teho šameho na khoru ložo pschindu, so bychu

we šcerpliwoszi a we pobbacju do Božeje wolše šwof
kchiz nopyli a wopomnili: wyschnoz pschineše šcerpliwosz,
šcerpliwosz šhonenje, šonenje, pak nadziju, nadzija pak
nešahanibi! Pomhaj Boh! wola pschedženak do wšchlech
kšecižijanskich domow šeršheho kraja, so by so we
nich ton kneš czešt psches pobožne a bohobojasne
žiwjenje, so bychu so djeczi we nich wotežahnyle we
wšchjem napominanju k temu knešej, so byschtej
dobrota a šwiernozi so we nich šefatej, prawdosz
a mjer so wofoschatej, so by šwiernozi na semi rošta
a prawdosz s nebja hladata. Pomhaj Boh wam,
praji won tež wšchitkim, koiž to lieta budžat s cjašneho
hubenstwa wotwolani, so bychu šbožnu hodžinu šmerczi
mjeli a dostali wječnu šbožnosz psches nascheho kneša
Jezem Khrysta.

To spojezi Boh!

2.

Knihi ša domjazu knihownju.

Chyz-li sctož cziacj nabožne abo modlerše knihi,
dha so jemu poruczeja, hdyž je ewangeliškeho wjeru-
wusnacja, šzlehowaze pišmu:

Mišioniski pošot, pišany wot k. d. Rychtarja w Kluffchu,
kiž mješacnje wukhadja a kotrehož jenotliwe czišto
jenož 5 np. wlacji;

Jana Arndta paradisšahrodka, šafožena a wudata
wot Blochmanna we Traždžanach, pschetožena wot
J. Barika w Khwacizjach;

Cizowecza wutroba, tempel Boži abo šyšto teho stcho
we dješacijch šnamenjach priodštajena (w Lubiju).
Powedanczo a roncza ša djeczi a
Nedželu dopolnja a popolnju, dwoje knižki pschetožene
wot k. Krušchwizy, duch. w Borschezi;

Epochi trajaza bibliska protyfa ša wšchitke dny na žyte
lieta wot Gutmana, pschetožena wot J. Barika w
Khwacizjach.

Šli a jeho šynaj abo Bože šudy na stych šarschich a
dješecoch, prjedowanje wot nebo Šafuba, duch. w
Budyšchini.

Prjedowanje na nedželu Misericordias Domini, djer-
žane we poršchistim Božim domi wot k. d. Krü-
garja w Borschijach.

Ša katholicich hodži so k pietnemu cžitanju:
Dobre šemo na pwodnu šemu wot J. Kucjanika a
Wofobné dar za Kšecižijanow, mólžlich ha wotrošca-
něch wot kanonikuša Buka.

Kniž drugeho wopšchiječja, kotrej su wužitne a
hedne k cžitanju, su:

Bohumit aby Bože rufowanje na šyrotach, powedanczo
s 30ljetneje wojny wot Kulmana;

Wustojny pejołat, wot Kulmana. Zuta knižka so wošebje wschitkim herbstim pejołarijam k čitanju poručija, dofelž we nej we rjanej herbstej ryceji je rofestajene, kak maja so pejoły s wužitkom plahowacj a kublacj.

Slucyje k hudanczkam.

Pšchedženaf wje, lubi Eserbjo a Eserbowki, so njekotři wot waš su hebi prózu dawali, wuhudaci, šcho so w tych schuczkach khowa, kotrej maja we pschidawku k protyzy na l. 1856 to napišmo: hudanczko, a so su beš wami mudre hlomy, kiz su kórzy a na mjezi te prawe slucyje namakali, s kotrymž su potajnu mysl tych słowow wotanekali. Ale wón so boji, so so to wschitkim na jenaste waschnje neje poradžilo a so je tón abo tamny newjesty, šcho je bylo mjenene. Teho dla wón sa nusne djerzi, prebny hacj nowe hudanczka horje dawaj, te stare wuložicj.

To šchož po prienim hudanczku wscho žere a spopada a jenož psches wodu so hacijej móže, je: wohen!

We druhim hudanczku je mjenena: radkiza.

Renje wonjaza, jako khorosz jara bolaza wjez we tšecjim hudanczku je: roža.

Schtwórtje hudanczko pokaje na pluh; prjedku stól, sadku rólnik, šredja drowo, seleso, a podla wróny lecaj, wacaj s brěsdow šberajo.

Wjate hudanczko je: kufchcz; tyschek, kiz jón dżeta netreba jón, nošcherjo pschi pschewodženjach s weticha istrowi a šylni mužojo, nerodja wo njón; a morny newje, so we nim leži.

Čajli pak wuhudat, luby čitarjo, šchož so we słowach ščesteho hudanczka khowa, dha sy mudra hloma. Za mersaza wjez, kotraž jeneho hrebe, hdyž ju ma, kotruj žadyn pak rody neshubi, a kotraž, hdyž je dožyta, je tež šhubena, je škóržba, abo prožeš.

4.

Schtwórtja kasn.

Pšched nimalje tšitšecjimi lietami pschindje stary mužik do mjesta. Wón mjejesche snjech djeju hlomil, seperasche so na dubowy kiz a widžicj bje na num, so khowjenje jemu jara čejko pada.

Zato wón s wrota mi do mjesta dżiesche, wuhlada jeho wrótnik, kiz mjejesche tam akžih dla wobfedžbowanse a wolasche na teho schjedziweho mužika: swotkel dha, dżiebo: — Š hatow wotmolwi tón schjedziwž. — Džeha čjecje? praschesche so wrótnik dale: — Wo mjesta! šychowasche tón mužik! A šcho dha w mjesi čjecje? — Ja čajt swojeho najstarsheho syna

wobškorjicj! — Čšto? swojeho syna? Čoho dla? — Ja sym so ršched njekotrymi lietami na wument synyl a sym swojim schesjžjom synam swoje burste lubto dat. Tón najstarschi beresche hebi pola a luku a da swojim bratram kóžemu 300 il. a slubi so čže me hacj do smerecije s nusnej potrebnosju wobštaracj! Wón pak to necha dleje čjinicj, šwari a slije na mne, so nešsym dawno wumrel a ja dyrbju w swojich starych lietach hlódnny bycz a lutu nusu čierpicj.

Moji drušy šynojo mi tež nechadja pomhacj a teho dla čžu ja njett do mjesta, so bych so pola wyschnosje wobczejowat a wo dobru radu praschal! Pšchi tym ronjachu so jemu šylsy s woczow a wón stonasche štyšnje se šrudobu. — To je slje a jara nedžafomnje, prajesche tón wrótnik — ale prajeje mi tola, kak stary wy sje? — Mój Božo! wotmolwi tón mužik, ja sym njett 83 liet stary! — Jeli temu tak, praji tón wrótnik, dha móžu ja wam dobru radu dacj, a so netrebacje k wyschnosji hicj. Wy tola wjesze, so we šwjatym pišmi steji: nasche žiwjenje traje šydom dšefecz liet, a hdyž wyšoto pschindje, wšom dšefecz liet Reje wjerne? Njett pak sje wy 83 liet stary, dha sje wy tšil ližta psches tu mjeru žiwu a nebudžicje tu dołho čžafacj mjecj, so Bóh waš wupšchene. — Kostrozany psches tajše słowo, pohladny tón schjedziwž na teho wrótnika a prajesche: wy macje prawje; wono budje nalljepe, so šaso dom du; moj Bóh budje me berij k hebi bracz; šcho čžu so hšcheczen jara wo to čžafne žiwjenje staracj a mojih šynow do haniby pschinesj a wobškorjicj pola wyschnosje. — Nech Bóh jim woda! —

Na to šynu so na kameň pschi wrotach, so by šhwilku wopoczowat a dżiesche šaso dom. Dołho netrajesche, so Bóh jeho k hebi wsa.

Njett pak šedži na tym šamyn kamenju jeho najstarschi šyn wo dnjo a prošy tych, kiz nimo dżeja, wo šmilny dar, pschetož won je prošek.

Čjesj nana a maczej, so so tebi derje pónđe a ty dołho žiwu budžesch na semi. —

5.

Hudanczko 1.

Čawjetke wakt, tošche aby čžesche,

Čawjetke waki, wetsche aby mejšche

Džejka wijo po semi

Pucjit jich je kłuboki.

Reša mužik, čjwla wele ščloby,

Wakte rostu s deschewojeje wody,

Wotia jene šworenja,

Druže w bruschi sejiwja.

Š hory bležo kóžda haru čžni,
Niema wleče šo ro runini;
Žana nihcy nišomu
Š puca naitže s bojožju.

6.

Jan a pšchedženaf šo wo protyžy rošryczujetaj.

Pšchedž. Dobry weczor! Tu šym ja sašo, wujo! Ja tebi tudy tu nowowudatu protyfu na lieto 1857 pšchinešu. Wužiwaj ju strowy a duž bože mje!

Jan. Mašč dha tak jara mišne, šo sašo precž šhwatašč? Nechafš šo šynycž, šo bychmoj trochu hromadžje bledžiloj?

Pšchedž. Dołho šo nemóžu sadžeržecž! Ja mam baloko dom a mješčacž šo bórny šhowa.

Jan. Wščaf móžesch wšes nóz pola naš wo-
šacž. Moja žona tebi rjane mješčke tožo we hornej šwi sšonuje a š weczeri dobru kotbašu na blido staji, šo žanu nišu czertycž nebudžesch.

Pšchedž. Moje dla! Šdyž mi tajke prubta te-
cžesch, dha šo rady dam popanycž. Šdyž me chzetaj
rady hošpodowacž, dha chzu tu wescacž. Ja widžu,
šo ty nješčto na wutrobi mašč a šo mam waimol-
wienie dacž na woje praščjenja. Tež neššym tajki ne-
bolaf, šo bych dobru kotbašu sazpit a ščllencžku cži-
šeho pódla!

Jan. Ja bych wščaf rady nješčto wo protyžy
wedžit. Šlaj! ja šym ju nješč dwje lieczji šwjeru
czitat, a tola mi to a tamne we nej czjemne wostane,
ša czimž nemóžu pščińcž.

Pšchedž. Ty pak tola pšchezo nješčto mašč!
Neje dha došč, šo tebi tu protyfu we naščej lubej
šeršfej ryczi špišam? šo do neje wščitke snate her-
manki a wiki stajam, šo mješčacžkowe a wedro pšče-
mjenenje, mješčacžka a ščónža ššhadženje a šhowanje
a wščelake druhe nušne wježy s wulkej próžu we nej
wošewjam? A tola ty ženje s nej špokojom neššy!

Jan. Rehnjewaj šo, luby wujo! Ja wščaf
myššje nimam, na tebe a na twoju protyfu šwaricž,
ale ja chžych šo tebe jenož to a tamne praščecž, ščtož
nemóžu wuššledžicž a šrošemicž!

Pšchedž. Ščto dha to je?

Jan. Šlaj! we twojej protyžy na přjenej šroni:
pšči šapoczatku šteji to napišmo: žyrkwinske lietne
šnamenja a pod nim: ščota lieczba, wobwóđ ščónža,
epasty, rómske danške czíšto, wššmit nedželšli a. t. d., a
kóžde lube lieto je hinatšca lieczba pščistajena. Ja šym
šebi hižom wele króž myššlit, ščto to na šebi ma a
neššym to ženje wuhudacž móht! Přaj mi tola, š čjomu
to we kóždej protyžy šteji?

Pšchedž. Twoja kotbaša je wopravdžje dobra!
Twoja žona wje tučžne šwinje formicž! jenož šo — —

Jan. Wušo, ja necham wedžicž, kak tebi kotbaša
ščodži, ale ša tym šym ja šo praščaf, ščto je: ščota
licžba, wobwóđ ščónža, epasty a t. d.

Pšchedž. To chžesch wedžicž? Šdyž byrbju wot
tajšch wježow powedacž, dha runuj š blida kotbašu
a šhromadž wščitke twoje myššlicžli a natož dobru
šedžbliwóž!

Jan. Je dha to tak cžejše šrošemicž?

Pšchedž. To šo wje! Wly chžemy najpřjóđžy
wot epaktow rycžecž! Wščesch ty, ščto to je?

Jan. Ne! Wščaf to neje žane šeršške ant
njemške ščowo; wješčje je grichške abo šacžanške abo
hebřejške!

Pšchedž. Móže bycz! Poššluchaj dha! Ty tola
wješč, šo šo mješčacž wščoto naščejje šemje wercži!
K temu treba mješčacž 29 dnjow, 12 hodžinow, 44
minutow 2³/₄ šekundow. Tutón czáš, kiz šo lieczbuje
wot jeneho mlodeho mješčacžka š druhemu, menuje šo:
šynodišti mješčaz. Njetk mamy my 12 tajšch mješčazow a
po tajšim by lieto mješto: 354 dnjow, 8 hodžinow,
48 minutow, 33 šekundow. Došelž pak julianške lieto,
šotrež šo po ščónžu woblicžbuje, 365 dnjow, 6 ho-
džinow wopšchimaj, dha by lieto, po mješčazu woblicž-
bowane, wo 10 dnjow 21 hodž. 11 min. 27 šek.
šrošje byto, dnžli to, šotrež šo po ščónžu woblicžbuje.
Šdy by šo to njetk tak trečhilo, šo by šo julianške
lieto runje s mlodym mješčacžkom šapoczato, dha bychu
šo pšči špoczatku drugeho lieta hižom 10 dnjow, 21
hodž. 11 min. 27 šek. minyše, pšči šapoczatku ščecžeho:
21 dnjow 18 hodž. 22 min. 54 šek., pšči šavo-
czatku ščtwórtého: 32 dnjow 15 hodž. 34 min. 21 šek.
Tutón czáš, kiz je šo na tajke waščnje minyš, me-
nuje šo: šaroba mješčacžka abo astronomiška epaktá.
Došelž pak tajke lieczbowanje ša astronomow a proty-

farjow jara wobczężne bje, dha postajichu wot czaś, we kotrymž so mjeřacžk wokoto semje werczi na polne 30 dnj a epaktu na 11 dnj a pomenowachu ju: žyrkwinsku epaktu. Na tajse waschnje je žyrkwinska epakta prijeneho ljeta: 11 dnjow, drugeho ljeta: 22 dnjow, třećejeho ljeta: 33 dnjow, aby dolež jedyn jow synodiski mjeřaz wot 30 dnjow wonka wostajicž može, 3 dnj, štwórtého ljeta: 14 dnjow, piatého ljeta: 25 dnjow, šestého ljeta 36, abo mene 30 dnjow a t. d. Hdyž jedyn taf dale ličbuje a kóžde ljet 11 dnjow přichitaji, dha sa 19 liet epakta sašo je 29 dnjow a sa dwazjete ljet sašo 10 dnjow dotha, na kotrychž mjesto jedyn 11 dnjow staji. Po tajsim pokazuje so, so hdyž so 19 liet su minyle, sašo ta šama epakta přichindje, kotraž je předy byla. Tutón 19 liet wopřichitazy czaś menuje so: wobwódb mjeřacžka, a stota ličba je nielk ta ličba, kotraž wobšnamení, kotre ljet 19 mjeřacžkowym wobwódbi to njetžišče je.

Jan. To su jara wučene wjezy, wujo, kotrež ty tudy přjeduješ! To skoro sa bura ničjo neje!

Přschedž. Nejšym tebi předy prajit, so to schwa- byla ma s tymi protyřkowymi naležnosćemi? Ty pak čžeš do wšcheho wšacž; teho dla nešwar nielk!

Jan. Nie, Bože dla niž! Ale nielk praj mi, šhto dha to rječa, so přchi sapočatku protyři steji: w l. 1857 je stota ličba: XV?

Přschedž. To rječa? to 1857te ljet 19 je to piat- nate ljet 19 w tym 19 liet wopřichitazym wobwódbi mjeřacžka!

Jan. Šhto dha to nielk prajicž čže, so su tu stajil! we Rehorjowej poredženej protyřy je epakta: IV, we starej julianskej pak: XV?

Přschedž. To rječa: we julianskej protyřy je mlody mjeřacžk 15 dnjow, we Rehorjowej 4 dnjow stary. Tuta wšchelafož s teho nastane, so, kaž šym tebi w l. 1855 powedał, we nowej Rehorjowej pro- tyřy w l. 1582 su so 10 dnjow wonka wostajite, a so teho dla we bjehu tych stow liet wot 1700 do 1800 we Rehorjowej protyřy epakta wo 11 dnjow kóřsa byč dyrbesče, dylži we starej julianskej. Stota ličba we wobimaj protyřkoma, we starej kaž we po- redženej, jena a tašama wostane, epakty pak so přchemjenja.

Jan. A čžomu to jedyn webžicž treba?

Přschedž. Tebi to ničjo nepomha! Ty jenož trebaš do protyři pohladaj, hdy mlody a wotny mjeřacžk pane, dha su ty hotowy! Ale my, kiž pro- tyři sa waš wudžielamy, my dyrbimy sa tym šljedžici, hdy budže mlody mjeřacžk, so byčmy móhli wulicž- bowacž, na kotry džen mjeřacžkowe přchemjenje pane, a k temu je nusne stotu ličbu a epakty šnacž. To pak hiščežen wele waznišče je teho dla, so byčmy postajicž móhli, na kotry džen jutry panu. A to webžicž je s noweho wazne a nusne, dolež po tym, jako jutry panu, so we protyřy te wšchelake šwjate a nedželste dnj wot sapočatka hač do kónza ljeta postajeja.

Jan. Pomalku, wujo! Trochu so mi šda, so to je čžeža wjež byč, protyři piřacž. Praj mi pak, šhto te druge žyrkwinske šnamenja na šebi maja kaž: piřmit nedželsti, wobwódb šlónza, romste danšte čžišto?

Přschedž. We starych czařach knežesče to waschnje, so te šydom dnj wyžjenja so wobšnamenjachu s tymi piřmitami: A. B. C. D. E. F. G., taf so 1. januara piřmit A., 2. jan. piřmit B., a. t. d.; 7. jan. piřmit G., 8. jan. sašo A., 9. sašo B. a. t. d. mjeřesče. Ton piřmit pak, kiž přsched žyte ljet 19 na kóždu nedželu trečesče, meštwasče so: piřmit nedželsti. My wjemy, so kóžde ljet, kotrež ma 365 dajow, s tym šamym dnjom so šloni, škotrymž so je sapočato, so teho dla 1. januara a 31. de- zembra na jedyn a tón šamon džen panytej abo na nedželu, abo pónđželu aby wutoru a. t. d. Po tajsim ma džen 31. dezembra tón šamy piřmit kotryž 1. džen januara. Hdyž nielk jene ljet 19 so s nedželu sapočne, to rječa hdyž přieni januara na nedželu treči, dha šmjeje tu tón piřmit A a runse taf tež budže pošleni dezembra nedžela a šmjeje sašo A. Na to so to druge ljet 19 s pónđželu sa- počne a wobšantne a to ma piřmit A., nedželsti piřmit pak budže: G. třeče ljet 19 so s wutoru sapočne a wobšantne a to ma piřmit A., duž ma pónđžela piřmit G a nedžela piřmit F. a. t. d. Šteho ty wulnesč, so piřmit nedželsti kóžde ljet 19 wo jene mjesto do šady dže, a so, hdyž je přiene ljet 19 piřmit nedželsti A., dha je wón druge G., to třeče F., to štwórté E. a. t. d. Šeli so pak jene ljet 19 přčestupne ljet 19 je a 366 dnjow wopřichita

dha ta wjez so hinaf ma. Tehdy staj menuizy dwaj pišmifaj nedželstaj; jedyn wot 1. januara hač do 24. februara, drugi wot 25. februara hač do 31. dezembra ptacji. S teho pschindze, so to ljeto, kotrej na pschestupne sziehujе, pišmif nedželsti wo dwoje mjesto do sady stupa. K temu mam pschispomnici, so poredjena Rehorjowa protyka hinajshi pišmif nedželsti mjecz dyrbi, dylji stara julianska dofelz, kaž hym to w protyzy na ljeto 1855 wuložit, wobej protyzy psches jene neistei.

Jan. Ljetša je pišmif nedželsti we Rehorjowej protyzy: D., a we julianskej: F.

Pschedz. Lonsche ljeto, dofelz bje pschestupne, mjejesche Rehorjowa protyka pišmifow nedželstaju dweje menuizy: F. a E.; a julianska: A. a G. Teje winy dla ljetša we Rehorjowej pišmif nedželsti je D. a we julianskej: F. K temu mam tebi prajicj, so, hdyž su so 28 let minyle, we 29. tym pišmif nedželsti tón šamy je, kajtiž wón je priene ljeto byl. Na tajke waschnje wunamaka so saso rjadomnja wót 28 let, a kotre ljeto tajseje 28 let trajajeje rjadomnje to ljetusche je, to wupraji wobwóđ stónža, kiž we wobimaj protyfamaj, Rehorjowej kaž Julianskej, jenajti je.

Jan. Ljetša steji tu we twojej protyzy wo žurkwinštimi snamenemi, so je wobwóđ stónža XVIII. Šhto to rjekacj dyrbi?

Pschedz. To rjeka: ljeto 1857 je wošomnate teje 28 let trajajeje rjadomnje, kotraž so po pišmifu nedželstkim wulicžbuje.

Jan. Praj mi pať wujo, k čjomu je dha to treba?

Pschedz. Hdyž jedyn pišmif nedželsti a wobwóđ stónža wje, dha móže jedyn wulicžbowacj, kajti tydženski džen je byl, na kotrymž je so to aba tamne podato. My wjemy, so je 12. oktobra 1492 Kolumbuš Ameriku wunamakať; psches stotu licžbu a wobwóđ stónža hodži so nielk wulicžbowacj, so je to piatť bylo. Enate je, so je Jurij III., kral jendželsti 29. januara 1820 wumret, psches stotu licžbu a wobwóđ stónža mójšech wulicžbowacj, so je tehdy šobeta byla. Hdyž ty mi prajicj čžesč, kotry džen sy so narodžit dha čhu ja tebi hnydom prajicj; hač to je nedželu, abo pónđželu

abo drugi džen so stalo. Teho brunja hodži so tež wulicžbowacj, na kajti tydženski džen budža wješte pschichodne dny, kaž 12. dezembra 1870 aby 1927 a. t. d. panyčj. Čžesč ty wedžicj, kať jedyn to čžini a wulicžbuje?

Jan. Wože dla! Ja čže prošcu, woštri me na wokoľ se šwojim licžbowanjom. Ja kym šebi wječnje wot naščeho stareho kneša schrybarja wufi krynul, hdyž we schuli tak menowanu „Rechenstundu“ mjejachmy. Ja we mojich mlodych ljetach s licžbowanjom ničžo nejšym dofonjal a nielk, hdyž mam poť sta let sa křibetom, je moja hlowa hiščežen twerdsia, so ljedom „Čjn mal Čjns“ móju.

Pschedz. Šewak, hdyž čžesč, čžu tebi rady to wošitko na drobne rošpowedacj!

Jan. Nie, nje, praj mi wele bóle, šhto ma tym na šebi, šhtoz so romike danste čžišto menuje!

Pschedz. We čžasu hčžejora Konstantina bu wješty čžas, piatnacje liet, trajazy, postajeny, najštere tehodla, so bychu wješte termije k wotedawanju dawkow mjeli. Tuton čžas mjejesche šwoj šapocžatť tli lieta do Křyřtušoweho naroda a menuje so romski wobwóđ indikžionski. Rómste danste čžišto wupraji, kotre ljeto to niežišche we tamnym rómstkim wobwóđži je.

Jan. Hdyž tehodla we ljetuschej protyzy šteič, rómste danste čžišto je XV., dha dyrbi to rjekacj: ljeto 1857 je to piatnate we rómstkim wobwóđži? Me, ja so tebe praščam, kčžomu je to treba wedžicj, dofelz mi to tola ničžo nepomha, hdyž jene ljeto je piatnate aby dčžate aby priene k wotedawanju dawkow. Rómstemu k hčžejorei my šerbžy burja toľo, Bohu budi džak, žane dawanie wotedacj netrebaumy! Ja newjem hač rómsti hčžejor hišččžen je abo niz, ale tať wele ja wjem, so ja šóđžicžste ljeto naščemu kralej na ščtyri rasy te postajene dawki šawlacžicj mam a so wot teho mi žadyn čžloweť, tež twoja protyka niz, pomhačž nemóže. K čžomu tola tajke nenusne wjezy do protyki šajetč, wujo?

Jan. Wjerno mašč, pschecžello! Šlotu licžbu a rómste danste čžišto šnacj, to žadyn wužit nepřichuše! We predawšich čžasach bje to nuin prawišnikow a rycžnikow dla, so dyrbesche rómste danste čžišto we protyzy so pomenowacj. Hdyž menuizy čži pošlenju wolu aby testament wot nielkšo

ejnič; a nastajecj mjejaču, dha dyrbjachu woni kóžny ras rómiske danste czišto pschistaliec. Hdyž woni to necziňjachu, dha tajsi testament žanu ptaczišmu nemjejesche. Njeit je to psches safony horjesčychnene, a tehdla neby to niczo wadzito, hdy by to rómiske danste czišto s protyly wupanyto, ale wschiťka njamska je kóždoljetnje pomenuje.

Zan. Za bych rest, so bychy so wschiťke zyrhwinske ljeime snamenja precz wostajecj móhte, pschetož burej wone niczo nemóža pomhacj!

Wschedz. Tebi drje to wele pomhacj nemóže, ale, kaž to tebi predy šym dopofajat, dha šu wone s dželom sa naš protykarjew jara nušne, so móhli my wuliczbowacj, hdy jutry panu!

Zan. Se dha to tak czejše? Wy jenož trebacje czińicj, kaž ja a do jutrowneje tabellje pohladacj, kotraž na prjenej stroni je sobu wotczišcžjana, dha byšcžje wy lubi protykarjo, hnydom wedžili, na czińim še!

Wschedz. Čšto dha pak jutrownu tabellu wostaji? Tu my protykarjo tela predy wuliczbowajemy? Zy wjesch, so jutry šo abo w mjerzu abo w haperleji šwecja, ale ty wjeszje newjesch, tak to wšchindže?

Zan. Nje, to ja newjem, hdyž ty mi to neprajliš!

Wschedz. Duj wostachaj! W ljecji 325, w cžasu khezjora Konstantina, kiz bje prjeni rómisti khezjor, k nyz šo wot póhansteje pschimjery k wjeri do Žesom Khrysta wobroczi, dzerjesche šo we Nize'i wulka zyrhwinska šhromadzisna. Na tu šamu bječu wschižy wuwiči a wosebni duchomni a bispopojo kšesčizjansťwa we naranščim kraju powołani, so bychy ariansku šwadu, kotraž bje šo we kšesčizjanskeje zyrwi sbežhnyta, wušubžili.

Zan. Kajsa je to šwada byla, ta arianska?

Wschedz. Wiesny Arius, presbyter abo starichi kšesčizjanskeje gmejny we Alexandrii, egyptowskeho kraja, wucjenšche, so Žesús Khrystuš, šyn boži jenajšeho bycja s wóžom neje. Na jeho stroni bječu bispopojo a duchomni we žyťej Afikej. Na drugej stroni pak Alexander bispop we Alexandrii a wetschi džiel wschiťkich druhich kšesčizjanskich duchomnych a bispopow štejchu, kiz wuczachu, so je Khrystuš šyn s Bohem wóžom jenešeho bycja. Wšches to nasta wulki

rostorok a wulka nešednota po žylym kšesčizjansťwi tamneho cžasa. Nizenista zyrhwinska šhromadzisna mjejesche wuprajici, ščto prawje ma!

Zan. Sa koho dha ta šama šo wupraši.

Wschedz. Wona ariansku wucžbu sacziškasche a s wetschim htošow sa Alexandra htošowasche. Na tutej prjenej škumeniškei abo powšchitkomnej zyrhwinskei šhromadzisni šo pak tež šobu jednasche wo cžas, wo kotrymž šo jutry šweczič maja. Wšchetož we tym šo we žylym kšesčizjansťwi wulka nešednota a nerunota pofasowasche, so ženje na jenum a tum šamym dnju jutry nešwecžachu, pak pošdžišche pak šajo je dzeržachu. Wo delhim wuradžanju bu wet tych šhromadženyh kšesčizjanskich duchomnych wobšantnene; jutry maja šo kóždoljetnje prjenju nedželu po prjenim polnym mješacžu kiz we naljecju pane, šweczič; jeli šo pak tutón polny mješacž na nedželu pane, dha dyrbia šo jutry nedželu pošdžišcho dzeržecj. K temu bu hišcžjen wucžinene a postajene: jalo prjeni polny mješacž we naljecju ma tón ptaczič, kiz abo na 21. džen mjerza, kiz bje šapocžak zyrhwinskeho naljecja, abo po tym dnju pane, a šo šo tutón mješacž psches Špatty wuliczbowacj ma. Žow tehdla šlykšič, šo šu Špatty jara nušne, dofelz psches te šame jutrowniczka šo kóžde ljeťto wostaji. S teho pak tež wutnech, šo jutrowniczka predy hacj 22. mjerza a ženje wošdžišche hacj na 25. haperleje panycj nemóže. Tak wele móžu tebi pschi tym prajicj, šo ša što ljet jenož jedyn krocž jutrowniczka na 25. haperleje trechi, ščtož šo w ljecji 1886 šane, kaž je šo tež we tutym ljetštotetku jeniczi krocž, menužy 1818, 22. mjerza šwecžita!

Zan. Špodžiwacj šo tola dyrbju, kak to protyťka wschiťko do wjetneho porjada štaji!

Wschedz. Jutrowniczka, hdy pane, dyrbimy najprjódžy wedžicj! Hdyž tu wjemy, dha po nej šo hodži wuliczbowacj, kak wele nedželow po tšoch kralach budže, na kotru nedželu šwjatši trehja a kak wele nedžel po šwjatej trojicy šu. Šlaj! Šonsche ljeťto 1856 bje jutrowniczka šakše, menužy 23. mjerza, a teho dla mješachmy jenož šenu nedželu po tšoch kralach a 27 nedželow po šwjatej trojicy. Šierša 1857 je jutrowniczka 12. haperleje a teho dla šwječemy

4. nedjelje vo lšjoch kralaſh, a jenož 23 po ſwjatej trojicy.

Jan. Ja ſym ſebi predy huſto myſliſ, cjo-
hobla dha kožde ljetu nowa protyſka wuſthadja; to
tola nuſne neby bylo, hdy bychu jutry pſchego na
jedyn a tonſamom džen trechile, kaj hody.

Pſchedž. Hdyž nebychu žane pſcheſtupne ljeta
byle, dha bychmy jenož ſydom protyſkow trebali.
Dokelž je paſ kožde ſchwōrie ljetu pſcheſtupne, dha
dyrbja ſchyrnaczen protyſkow bycz, a dokelž ſa tyh
ſchyrnaczen ljet jutrowniczka na wſchelake nedjelje
panycj mōže, dha dyrbi ſo ſydom džeſacj protyſkow
wudželacj, predy hacj žena ſtej predawſchej jenajſe
dny a nedjelje ma!

Huſto ſo paſ trechi, ſo je protyſka ta ſama,
kotraj je židnaczen ljet predy byla. Želi ſo živi
ſmy a Bōh ſechze, budžemy wſchal widylicj, hacj
najſha ſerbiſta protyſka na 1865 taſama budže, kajtaž
je 1855 byla, hdyž je prjeni kōcz wuſchta.

Jan. Haj! jeli ſo živi ſmy a Bōh ſechzel
Njeſt paſ chžemy do toja hieč. Pſchi naſchim po-
wedanju je ſo weczor minyſ a cjaſnuſ pokafue na
džeſacj. Dobru nōž.

Pſchedž. Dobru nōž. Epjewajmy paſ predy
hiſcheczen: 371, 2:

Ze hajeſch ſwjecja renſe ſo,
So tež ta nōž je luſna,
Ach hiſcheczen wele reniſco
Eſwjecji ta ſwjecja kraſna,
Kij niſdy nehaſne
A wjecjnje weſtane,
Mōj P-ſuſ, moſej duſchje troſcht,
Mōj pomoznik a ſwjaty loſcht. —

7.

Kaſ jedyn ludžom wuſchi trjeje.

We žyrkwi duchomny na ſlietzy widžiče, ſo jedyn
wot jeho poſluſchariſow po druhim ſo na woczi ſlechny
a ſoſche. Gnjerny na to chžyſche wōn ſich ſbudžicj
a ſawola dwōžy je ſylnym bloſom: wohen! wohen!
Wſchiczy wotucjicu a jedyn praſchecche ſo naſtrōžany: hdy
dha? — We hell, wotmolwi duchomny, a to ſa tyh,
kij we žyrkwech pſchi prjedowanju ſpja! —

8.

Gudancžko 2.

Ach! lubi lubjio najlubſchi,
Kaſ dže ſo mi tu na ſwjecji!
Me kōžy cjezi, potreba,
A tola taſ me wſchegjebal

Nahpredy ſ domežka wubite
Eſym teptane a metane;
Me dale potom roſmetu,
Haj do woby me cjiſtaju.

Me na to toſku, waleſa,
A wſchnej hjezy woadja,
A ſchtoha dyrbicich myſlicj ſej?
So hiſcheczen kōz tej cžiwile neſ!

Njeſt wōſtju wōtre želeſo
A krajo na mne dadja ſo.
Daj wſchindu na mlyn kožjauy,
Kij roſdžjeta me neſmilny.

A ſa tu cžiwu jakoſnu
Ja cžinju wuſku do wotu.
Glōd bliſedy cjezne do kraja,
Hdyž cžiwilowacj me nimaja!

9.

Pſched ſto ljetami.

Hiſcheczen ſto ljet, kaj mi dženſ je, a hiſcheczen liſe
— ſpjewaiſche nedawno mloda towarſchka, ſo ludžiku
ſedžo a židžane nitki weſelje pſchecjo. — Pſekne ži-
danje to, hdyž je jedyn mlody a weſelje ſwojje wofelo
jeneho ſejje! Dowlenicj paſ ſo wone nemōže. Wſchetož
ſwjate piſmo prai: naſbe žiwenje kraje ſydom dže-
ſacj ljet a hdyž wōſto pichidže wōſom džeſacj ljet,
a hdyž je kraſne bylo, dha je luta ſchinda a prōia
byla. — Druhdy drje ſo piſche, ſo we Ruſkowicej,
we Ameriy a w druhih krajach ſu pſches ſto let ſtari
cjlwefoſo wumreli, ale to ſo kaj dživ B-ži poweda
a ſtane ſo rjedko, jara porjedko. Tež we Eſerbach
je tajli piſche ſto ljet ſtary ſchidnyž, kotrehož ſym
w Wluſnikſeza w widzil, hdyž tam wſchindžich pichedženo
ſupomacj, ſtary Rowōſ ſ menom, kij paſ je njeſt w
Hubertuſburgu w mjeri a poſoju živy a na ſt re
dny pſches kralowſku hnadu dobry wumeſt wužiſa.
— Ale ſto ljet — to ſu hijem ljeta — a ſmetiſta
duchomne daty a mozy trech cjlwefow, kij taſ w-
ſtarnu, a woflabnu, ſo ſo na nicio, ſchtož je ſo
we ſich mlodohi ſtalo, pramje dopomnicj nemōži. Ea
ſto ljet ſo we ſwjecji tež wuſke pſchemjenenja ſtana
a wužitne je pſchego, wopomnicj, ſchto a taſ je pſche

sto lietami bylo, doleží s teho nastane pošylnenje wšery do tcho sameho, wot totrehož stjezi pišane w psalmi 102: ty sy predy semju sazožik a nebesa su djele twojeju rukom, wone budja sabynocy, ale ty wostanesh; wone budja so wšhie festaricy, jako drafta; wone burža so pšchewobrocicy, jako plat, hdyž ty se pšchewobrocicy budješ; ty pak sy tón samy, kž sy, twore lieta n hry nychestanu!

Wot teho, sctož je so pšchod so lietami stalo, ču ja wam, lubi cjtario, njest powedacy. Wšy pišamy njest, hdyž pšchodjenat to pišče, 1856 a protwka so wurjeka na 1857. Hdyž so pak je 1756 a 1757 pišalo, je so sydomljetna wćjna sapočjalo a wedla a je jara studny čas byt, w kotnyž nasch saksionst kraj je wele cjerpk a tež nasch berstst lud jara domapntany byt. W ljezi 1758 budje runje sto ljet, so je so nadpad wela Bulez mjet a wot teho budu wam, jeli so žiri šny a Wóh sechze, k lietu powedacy. Ljetša butu jenz wot sapočjalka a wěrjenja sydomljetneje wćny w ljetach 1756 a 1757 to najwaznišče šobudžjelicy. — Mam pak stareho wuja se snjehtelicy kłomu. Teho nebo njed je we sydomljetnej wćnti sa wojaka slujit a wosebje w bitwi wela Bulez šobu pebyl a po wćnti dolhe lieta sa schybarja njechje we holi byt. Ten je we swojich starych ljetach wstalo šwjeru napisał, sctož je wo tej wćnti šonik a wizrjil. Tute pišmo šym šebi wot šrošeho wuja wuprešot a s neho djetu šobu, sctož so šda wazne bucy, so buchmy najhoniti, tak je pšchod so lietami w šwjezi wenhladalo. — —

Wiči sapecajtku lieta 1756 wšchudžom po šwjezi, po došholjetej wćnti, kž bje predy tyka, štoy mjet knežesche. Rhumschty a wjeromnošje kejejachu, kypowanje a wšowanje derje dješche, bur šwoje wela s wešelej nadžiju weraške a wěbšywašche, a wšchite ludy so taješho žeknowanja, šotrež mjet pšchinesa a pšchisporja, wutrobne šwešelachu. Ničto ničto wo tym newedžiške, so bes tym možni semje na nowu wćntu myšla. W bramborsttim kraju bje tehdy s kra- lom Bedrich II., s pšchimenom nulli. Wón bje mudry a možny wěch, kž bje krotko predy dwćjatu wćntu wěch a we nej dobyl, kž pak tež wyšole a krašne duchowne dary mi ješche, so šwoje knežerstwo wul- žyčnje šhwalobnje we času mjera k šbožu swojich peddanow wědješche. Na to bječu druhe wěchi we njemstich a we šušodnych krajach jata šte. W Ra- tušach knežesche Marija Theresia, šotraž šo na Be- dricha jara hnjewaske, so bje jej we predawšerj wćnti šklejnist kraj wototyl. To ju čim bole mersasche, čjim tóe wona wědješche, so tuton Bedrich wšchu wćntu próžu na to w.ješche, so by s mudrym wasch- njem tuton rjany šklejnist kraj pedperak a k šwo- jemu wuzitkej natež wak. Šilžbeta, rušowška šlje-

žorka, bje tež ška na Bedricha, dokelž bje jej k wo- štomaj pšchitško, so bje wón jeje nepočjajiweho ži- wenja dla, šotrež wona wědješche, šmješčne šlowa na nju rěčak. We Saksionst pak knežesche šhuršeršcha August III., kž tež s kra- lom bje w Bóšst. Tón Be- drichej dobry nebie, dokelž bje wón hijom predy jedyn ras wot neho s Drajžjan wuhnaty a dokelž ty wón šwój kraj rad pšches njefotre kruči bramborstleho kraja wewěschil. S žyka bječu wšchite europistke wćnti sawišne na Bedricha, dokelž bje wón we wšchitich predawšchich wćntach dobyl, a šwój predy móžki a newožny kraj s mozu a s mudrošju powěschil a wu- štjehnyl. — Bes tym, so wšchuržom cjtichi mjer ludy a kraje wěbšowasche, wšte šti predy pomenowane wěchi, menujy Marija Theresia, rakuska šhjejorka, Šilžbeta, rušowška šhjejorka a August, šhuršeršcha saksionst štradju radu škladowachu a bes šobu šlub cjtinjachu, so šhjebja nowu wćntu pšchecjirwo Bedrichaj sapočjecy. Tón wot teho ničto nešoni, pšchetož wón mjeješche wobje ruzn welkej djele, so by te rany, šo- trež bječu jeho kraje pšches predawšchu wćntu na- bite, šahjeit a so ty we šwojim kralestwi dobry porjad k šbožu šwojeho luda sawedl. Wón tež wot taješho nepšchecjelisehošutkowanja šwošich dobych šušodowničto nebudžiške šhonik, hdyž nebudžiške jemu to pšcheradžere bylo. Menujy we Drajžjanach šteješche we šuršeršch- cjinstkej šlujbi sa kanzlistu abo sekretara wćnty Wenzel. Zemu bječu te pišma, kž šo dla šluba wch tšioch wěchow pšchecjirwo bramborstlemu kraju Bedrichaj w- dječku, dowjereue. Tón pak šlubi, hdyž by wješe peněly d.štal, so čže Bedrichewemu pošlanžj w Draj- žjanach wšcho pšcheradžicy a šhewicy, sctož bje jena dewjereue. Bedrich šo tež nekondješche, tutemu Wenzel- jeji požadane peněly wuplacycy a tak šoni wón hny- dom, sctož te druhe wěchi pšchecjirwo nemu šhariaja. Wón teho dla šhwarasche, so ty na wobaranje a wo- brónenje myšlit, šhromadži we krotkim času wulle wćjško a nadpany s nim šakst kraj. W mješazu au- gustu 1756 šupi wón se 60,000 wćjatami pšches šakst meš a bje s nimi predy, hač bje šo šchó do- šladak, w Wittenbergu, Tergawi a w Lipstu. Wón šam žaneho wěcha nemjeješche, kž ty jemu poměk abo šo jemu pšchisantskyl, šhiba jenož jentželiskeho kraja Turja, kž tehdy hancwerst kraj wěbš. dješche, šonyž pak tyču jemu Francow ošo najradšho wšak. Me predy hač móžetche tón Jentželčan jemu k pomozn štejecy, miny šo čas a teho dla djerješche Bedrich ša nailjšesche, se šwojim wćntom šwojim nepšchecjekam napschecjirwo cžahnycy, so rěbyču cji jeho we jeho kraju wěpanyli. Bedrich dije šakstemu šhuršeršchcy Augustej prašicy da, so čže jenz pšches jeho kraj do Štejšleie cžahnycy, ale wón mjeješche wješje mēščo myšlie, radšho we zšym kraju, dyl: w šwojim wćntu

węsz a nasz luby sakski kraj se pscheso to sbozje abo wele bóle nesbozje mjeł, so we wschickich wojnach so nepscheczelste wójka do neho walachu a jon wupuszcjach. Móžno teź, so czysche Bedrich Augusta, sakškeho ksurjerschtu pscheso to nutowacj, so by wot sluba s tymaj kšejzorfomaj wostupik a neutralny wostak. Tak wele je wske, so w Sakskej wulka brosa nasto, jako so ta poweiz roschdjeresche, so je Bedrich se swojim wójstom męsz pschecroczik. W Drajbjanach bje tehdy s ministrom hrabia s Brühl, muž, kiz jane dobre meno po sebi neje sawostajik, dofelz wón krajne penesny na nerozomne waschn jepscheczinesche a kurtjerschtu sje wobradowasche. Tutón minister bje sam bohawy dozj; wón pak na sbozje kraja nemyslesche, ale na to, so by we krasnoszi žyw byl. Wón nowe a krasne brody w Drajbjanach twaresche a te same porno žanemu kralej s wobebnej psychu wuhotowasche. We tutyh swojich brodach wón kralowske hožiny swojim pscheczelam hotowasche a kózde ranje wón najbóle na to swoju starosz sjozowasche, kasje kufnje by so swobletak a piched swjetom so hórđik. Wón mjejesche we swojim wulkim domi wulke stwy a komory k temu postajene, so by we krasnych khamorach a kschiniach swoje sjeborne a flote wjey, swoje židžane kufnje kholowy a czijsje hromadžowak a tyh wón wjazy mjejesche, dylki ksurjerschtu wojakow. Žuńik s Franowsteje, kotremuž bjedchu so tute bohastwa hdy pokazowale, praji: pokazje mi te dobre pecizki wascheho ministra, niz pak jeje kholowy a stupnje. Tutón minister, hrabia abo grofo s Brühl, hidžesche Bedricha, krala bramborškeho, hižom teho dla, dofelz tón krajne penesny mudrje lutowasche a na kralowstu psychu swojeho doma mako wajejsche. Wón bje teho dla swojeho ksurjerschtu k temu wabik, so bje do sienoczejstwa s Rakusami pschecziwo Bedrichaj stupik, nebie pak se žanej mysliežu na to spomnik, so by wójstko hromadžik abo na wójnu so pschihotowak. Dako njek slyšesche, so bje Bedrich se swojimi wojakami so do Lipska walik, bje wón pschikafak, so by so 17,000 wojakow nahromadžiko, a so bychu czt blisko Pirny ljehwu wobczahnyli. Sa wojakow a sa jich woboru, sa kanony a brónje, pallisady a drewo bje wón drie so starak, ale sa žanu žyrobu sa tejo lubzi niz. Bedrich bje strachny a surowy nepscheczel, ale surowiški a strachniški nepscheczel wójstka je hlód a tón sakste wójstko pola Pirny móznje cjiwilowasche. Džen 10. septembra 1756 cžehnesche Bedrich s Lipska do Drajbjan a žabyn wojak jemu to newobarasche. Schiöž wojerske brónje ušesche, sjejesche pola Pirny. Bedrich, hačj runje so mudawasche, so s nepscheczelstej myslu do Sakskeje nepschindže a kiz bje swojim wojakam sakafak, so nesmjedja ani rubicž ani wupuszciz, wobarasche tola, so so s Drajbjan a s wololnoze sakskemu wójstku žana žyroba neby pschihopškalo a woblehny s 30,000 mužemi sakste ljehwu pola Pirny, jako ksur-

sjerschtu na jeho žadanje do teho swolicež nečasche, so by so to wójstko rosopuschiziko. Ksurjerschtu August to teho dla cjinicž nečasche, dofelz bje jemu se stromy kšejzorki Marje Theresije slubene, so budje so jemu 70,000 mužy slyne wójstko do Cžech k pomozy póbšlacj. W Rakusach pak tajle slubenje nemóžachu djerzecz. Kšejzorky nebjachu menujzy, jako Bedrich nakhle je swojim wójstkom do Sakskeje cžehnišche, dočžatali, so so wójna tak rucije sapoczne. Woni nemjejachu ani wojakow, ani konjow sa nich, ani penes, so bychu so wobronicž móhli, a hdyž bje wójstko hromadžje, nemóžachu so woni we tym sienoczičj, sčto by to samo nawedowak. Naposlebk jako bje so wschitko do porjada stajiko, bje poszje. Bedrich sam pschecroczik je swojim wójstkom czijsje męsz a jeho general Schwerin so tam se Schlegelnisje s 32,000 mužemi poda. Kšejzorky, kiz bjedchu so blisko Lowosiz sšromadžili, buchu tam wot Bedricha nadpaneni a tón doby tam 1. oktobra 1756 prjenu krawnu bitwu, so kšejzorky zofačj durbjachu. Pscheso to sakste wójstko do weičkeho stracha pschindže, dylki predy. Sakszy nebjedchu sšonili, a bjedchu kšejzorky wot Bedricha pola Lowosiz sbičj, a čywu teho dla jenu nóz pscheso Lobjo hieč a do Cžeskeje cžjekacj, so bychu so tam s kšejzorskimi sienoczičj. Ale bramborške wójstko jich sašo do horow sahna sašo a jich kanony pscheczjehachu.

Hlód, kiz we sakskim ljehwu knežesche, bje žalofnje wulki, so wojazy sa tsi dny nicjo k jhezi nemjejachu; k temu dječhu slyne deschizjili, so bjedchu wschitke rjeł w dolinach napjate, wschitke sčezjezi a pucjeje na horach ssmakle a pelste. Tak bje wscho sakste wójstko do horow a stakow sanknene, kiz so wot Pirny hačj k cžjeskim mešam pschjeserajaj; a nihdžen so žane wumóženje a žana pomoz nepokasowasche. Ksurjerschtu bje na twerdžinu Königstein cžjenyl a luta nusa, hlód, deschizik, tšjenjeje bramboršičk kanonom, khorosz a slystnosž sakste wójstko woddawasche. Tehdy 14. oktobra poda so žyle, 14,000 mužow slyne wójstko Bedrichaj na hnadu a nehnadu. Tutón džen 14. oktobra 1756 je srudny džen byl sa sakšičk wojakow, kiz tehdy sližachu, dofelz bjedchu tak wopuschizeni, so bes pscheczela krepti trwje do ruki nepscheczela padjedchu. Ale, kaj mój wuj we swojim sawostajenym pišmi wot teho dnja pišche, dha je to to najsrudnišche bylo, tak Sakszy Bramboršičk sju napschec žiwoschik a tšeljby a meczijsje a wschitku bróš wot so cžiskali a Bože dla jenož wo jenicžtu sriđbku khljeba prošyli. Bramboršičk so tež nad nimi sšmilichu a jich naspycizchu, a s nimi se wschej pscheczelniwožuju wobkhadžachu.

August, kral pólski a ksurjerschtu sakski, bu pscheso tajki podawł hlúbošo ponizenny. Wón sšubi, sčtož so hichčjen žanemu werchej nebie pobako, swoje žyle wójstko a poda so 18. oktobra do Pólsteje. Bedrich pak rosopuschizowasche wyschich jateho wójstka

Jako bjechu jemu s pschibahu slubili, so nebudja wojay pschecziwo nemu sluzicj. Wojakow pak wia won do swyje sluzby. Woni dyrbiachu so jemu pschibahaj a na to bu jim sakonka wojerska sijnje wusleczena a bramberska woblecjena. Tez to bje slubowe ponizenje, kotrej saksy wojay s tym saplacijchu, so pschprienej ljeviskej skladnosju s bramberskeho wojska cziejachu abo do franzowisje abo do cziejese sluzby stupachu.

S tym bje wojna sa ljeto 1756 skonczena. Bedrich pak wosta zylo symu we Drajdzjanach a sadzerzjeske so jow, kaz by s kralom byl. Won sarjadowasche kraine pokabnitj, jako bychu jeho byka, ale tola se wschej mudrosju a sijniwosju, tak so won kralowskim sluzomnikom a radziejelam, kiz husto psches mjeru wysofu su dostachu, mjesto 12,000 a 15,000 tl., kotrej husto jedyn mjesesche, jenož 2000 tl. dawasche, ale tez khursjerichtowej, kiz hebi mjesacnje 174,000 tl. sama sa so jadafche, jenož 7800 tl. pschiswali. Zo wschaf by so wschitko slwicdecj dako, hdyz nebudjische tez druhe wustajenja postajit, kotrej bjechu kraiej s schodji a hdyz nebudjische so nad ministrom Brühlom s tym wecjit, so jeho krasne hrody wupuszicj a sahubicj a jeho samozenje nuteczahnycj dasche.

Wulke a wosebne bjechu te pschitotowanja, kotrej w symi wot 1756 do 1757 Bedrichowi nepscheczelio cjinjachu, so bychu we naljecju wojnu pschecziwo nemu s nowej mozu wedli. Rakuska khjezorka Marija Theresia shromadzowasche tsi wojska a wobronti je sijnje. Wona stuyt s franzowskim kralom do sienocjenstwa a nawabi teho, so slubi, 100,000 wojakow pschecziwo Bedrichaj pschicaj. Schwedski kral da so narycjecj, so chyz s wulkim wojskom do Pomorskeje sapanycj. Rusowka khjezorka bje 100,000 muzi sijnne wojsko pschitotowala a jemu pschikafala, so dyrbi so do Bramberskeje wolicj. We samym njemskim kraju so wschitke werchi pschecziwo Bedrichaj wuprajichu a w januara 1757 wuprajt njemski krajny sejm w Regensburgu, so dyrbi so Bedrich II. wet neho wustanknycj a wojsko so shromadzicj, kotrej by pschecziwo nemu wojowalo. S jenyum slowom: wschitke werchi we wschjeh krajach Europskeje so na to hotowachu, Bedricha a jeho kraj s wojnu wobczahnycj a jeho sanicicj. Njemzy a Franzowsoje, Schwedoje a Wlohy, Wuherso a Khrowatoje, Rusojo, Kosaloje a Kalmutojo bjechu so sienocjili a wotijachu simeje mecje, so tychu so na teho jeniczkeho dramberskeho krala doli. We wschjeh krajach so shtabjowachu a shromadzowachu ludy a narody, kiz pak mene na to myslachu, so bychu wojnu wedli a w bitwach so bili, hacj wele bole na to, so bychu rubili, mowowali a wupuszeli.

Wes tym, so ho wschon swjet w Europi pschecziwo Bedrichaj sbjehasche, nemosca ton prony. Won lezesche psches symu se swojim wojskom w Sakskej a pschibowasche so tam na to, so by swojim nepscheczelam,

kiz jemu se skazenjom hrozachu, moznie napschecziwo stesecj mohk. Pschi tym mjesesche won tez s potajnym nepscheczelemi, kiz jemu sa ziwensjom stejachu, cjinicj. We jeho sluzbi stesche jedyn komornik s imenom Glasau, kotremuz won wulke domjerenje wopokafowasche, a kiz s nim w jenej a tej samej komory spasche. Temu bjechu wele penes slubili, hdy by won to na ho wial, so by swojeho krala skonjowal a won bje so k jemu swolnivy wopokafal. Hisczen we prawym czasu bje Bedrich sa tym pschitchof, so ma jeho komornik njeskaje ste wotpohladanje a ste swjedomnje. Jedyn wezjor, jako won s tutym swojim sluzomnikom samluttit we sparnej komory spasche, prajesche kral jemu to do woczow: ty chzesch me mericj; ja wschitko wjem, ale so tebe neboju. Na to parje Glasau kraiej s nohomaj a wusna so wscheho, pschebesche wo swoje ziwenje a wo hnadu. Kral pak sawola wojakow, kiz we blifoski na waschi stejachu a woba jim teho neshwjerneho sluzomnika, kiz bu do Szpandawa wezjenn a tam we jastwi srudny lonz wsa. S teho podawka je widicj, so bje kral Bedrich wot lutyh nepscheczelow koto woko wobbdaty a so cji na niczo nemyslachu hacj na to, so bychu jeho njefal s puczja wuramowali. Won dyrbesche so teho dla na sedjbu bracy.

Won shromadzit tsi wojka a to s lchkej praju, Penely, kotrej jeho nepscheczelam, wosebje Rakuschanam, pobrachowachu, mjesesche won, a schtoz won nemjesesche, to won w Sakskej, hdyz won knezesche, kaz by s kralom byl, beresche. Won wupisowasche jez tudy rekrutjerowanie a wele saksheho luda stuyt k nemu do woinisjeje sluzby. Duž nebjie jazybn dzjw, so bje Bedrich wokoło jutrow 1757 dese pschitotowany a wobroneny na nowu wojnu, bes tym, so we wschjeh drubich krajach halte pschitot cjinjachu a penezneje irady dla jenož pomaku we tym potracjowasche. Won tez teho dla to sa najlsjesche swina, so by sam tu wojnu sapoczal a neczakal, hacj tychu so wschitizy jeho mojni nepscheczelio sienocjili a so na wschjed stonach na neho dali. Pschi konu hapesjeje 1757 czehnische Bedrich se swojim wojskom se Sakskej na cziejke mesy a bje pschikafal, so by hrabja Schwerin s druhim wojskom se Schlesynskeje tam pschicjahnul. Njekotre meische rakuske wojska, kotrej so jimat na mesach napschecziwo stajichu, buchu hnydom sbite a wstachu hacj do Prahi, hdyz bje so zyke wulke khjezorske wojsko pod generalomaj Brownom a Lothringenom shromadziko. Bedrich a jeho general Schwerin so tam tez podashtaj a 6. mese 1757 pola Prahi wul'u krawnu bitwu sapocjeschtaj, we kotrej wobej wojsy, bramberske 64,000 muzi, rakuske 76,000 muzi sijnne, musy wojowaschtej. Khjezorsy stejachu na horach, kiz wokoło Prahi leza, Brambersy pak tam pschitah nemjajachu, khiba so psches mokre lutt, kuzje, jjesory a haty, kiz bjechu s blowom napelnene a se sijnu wobroszene, na wustich hacjenjach

a peljskich schczejkach jenotliwi djecchu. Khjezorszy, kiz sebi nebjechu myslili, so Bramborszy wot teho bota na nich pschindu, sebi runie swaczinu wariachu, jako buchcu na jene dobo pscheklapneni. Krawna bje bitwa, kotraz so na to sapoczinatsche. Bramborske regimenty, kotrej hubenych pucjow dla jenoj jednotliwe so pschiblicij a bicj mójzachu, buchcu wot khjezorskich kanonow sahubene, a pschego nowe na jich mjesto stupachu a s nowej mozu wojowachu. General Schwerin supi naposlebt sam do priedka, lawichimny kherhoj a wofasche: jow, moje djeczi, pójeje sa mnu! a bu hnydom wot schyrjoch kulow trecheny a raneny. Bramborszy dowjerenje nesubidchu, ale kaj lawy so do Khjezorskich walichu, hacj czi naposlebtu zofachu a do twerdeho mjesta Prabi czjekachu. Krawna bje ta bitwa, pschetoj Khjezorszy shubidchu na 19,000 wojakow a jich general Brown bje na smercj raneny, a wot Bramborskich bje na 16,500 panysto, a bes nimi slawny general Schwerin. Dobyta pak bje wot krala Bedricha ta bitwa. Khjezorszy buchcu wot neho w Prasy wobtehneni a czerpjachu wulki hlób a zalosnu nusu a tez tuto mjesto budjische so podbacj dyrbjalo, hbyj so nebudjische njescho podalo, pschi czimz kral Bedrich wulft smólk wobendje. S Morawiskeje menujzy pschiblicjowasche so drube khjezorske wójsto pod nawedowanjem generala Dauna, so by Khjezorskim wokolo Prabi k pomozy pschischo. Bedrich, kiz to shoni, postka temu morawskemu wójstu menštri djiel swojeho wójsta napschecziwo, ale sa njekotre dny so sam se swojim zylym wójstom, s kotrymz Prahu wobljehasche, sbjeje, so by teho noweho nepschizjela, generala Dauna, sbik. Pola Kolina we Czejskej a we blifstoj morawskich mesow, hbyej bje sebi Daun twerde ljechwó sazozik, pschindje Bedrich s nim 18. junija 1757 do twerdeje bitwy. Esydom krocj schtormowachu Bramborszy to ljechwó a sydom krocj buchcu wotbiczi. Na wobimaj stronowaj bu s mozu a s wulkej wobstajnoszju wojowane, ale stoncznje dyrbjachu Bramborszy czjekacj. Bitwa bje sa nich shubena. Khjezorszy bjechu dobyli. Prjeni krocj mjejsche kral Bedrich nesbozje a ta schkoda, kotraz psches to sa neho nastja, bje woprawdjie wulka. S wulkim thmatom dyrbesche wón se swojim wójstom, kotrej bje so psches tu dwojaku bitwu pola Prabi a pola Kolina, jara pomeršchito, s Czech zofacj a so saso do Sakskeje wrocjicz. To wójsto pak, kotrej bje hrabia Schwerin nawedowak, swój pucj s Czech psches naschu herbsku Lujizu beresche a bu mozne psches generala Dauna pscheczjehane. Pola czjesheho Zabtonza (Gabel) bu bramborški general Putkammer, kiz so se schyrjomj batalionami pschecziwo 20,000 Khjezorskim st dny wobarače, sbity a na to so Dann na Zitawu wobrocil a tascj: na tute mjesto, kotrej so newobarasche, s lancnami tšelecj, so zalosny woben we nim wudyril, pschi kotrymz na 300 mjeszczjanow srudny

šonj wsa a wjazy hacj sa 10 millionow toter wjezow a tworow so sobu spali. Jako Bedrich to shyschesche, so Khjezorszy wokolo Zitawy tak šurowjachu a wšchó wupusjzachu a spalachu, khwatasche won k pomozy a šjenoczi so pola Budyschina se šwytnym schlesynskim wójstom, nemózesche pak nepscheczelow sahnacj ani s nimi do bitwy pschincj, doselz bje slaby a woni so tez s nim do bitwy nedachu. Najšortschi cšas njelk nastja sa wšchitke herbske wšy wokolo Lubija a Budyschina. General Laudon menujzy s 2000 Khrowatow na rubenje a wupuzenje s horow do runiny czehnišche. Czi nišoho, tez niz Šerbow, nepschepuschcizichu. Wón rubjachu, hbyej njescho namatachu a sazozichu woben, hbyej mójzachu. Woni su tehbny hacj do Barta, Suzcizny a Kluficha w nozj delje pschischi a wele wofsa, rozjt a stotu sobu brali, žony a djeczi sabili a zyly Lujizu do wulkeho stracha pschinesili.

Kolinstja bitwa, kotruz bje kral Bedrich shubik, bje sa neho wulke nesbozje. Wón bje s Czech zofacj dyrbjal a nepscheczeljo bjechu nowe dowjerenje do sebe a newu mój dostali. K temu na wšchjed stronach wulki strach hrozjesche. Franzosjo so wot wežora s wulkim wójstom k saksim mesam pschiblicjowachu a wšchudzjom dobywachu. Šosjo bjechu wot ranja bramborške mesy pschetroczjili a generala Lemalda, kiz jim to wobaračj chysche, sbili. Šwedojo bjechu psches morjo pschischi a Pomorsku wobšadzili. Kolo wofsa Bedricha a jeho kraja mózni nepscheczeljo so pokasowachu. Kódy sebi myšlesche, so je wón shubeny a so sa neho neje žana pomoz a žane wumóženje. Wón pak neshubi hłowu ani dowjerenje ani nadziju. Wón bje pschi sebi wobšantnyk, so so s dobrým nepodba, ale so čže dobnej abo wumrečj. To jene pak won špóna, so so nesnje kombdije. Pschetoj Franzosjo a jene wójsto, kotrej bje niemški sejm w Regensburgu wobronik, stejachu hzijom w Thuringsej wokolo Merseburga a Erfurta. Najlje wopuscheci wón teho bla Saksu se swojimi 20,000 wojakami, kotrychž hšchecjen mjejsche a dzjesche Franzosfam napschecziwo, kiz 60,000 muži šylni wokolo Merseburga stejachu. Tej wójzy pschindzjeschej 5. novembra 1757 pola Róšbacha do bitwy a Bedrich bje we nej s dobywarjom. Jeho wozazy tak muszy wojowachu, so wške franzoske wójsto roščjeka, kaž by wjete do plumow duk. — Bes tym bje khjezorski general Habbit hacj do Bartina czahnyl a wobydlerjow hłowneho bramborškeho mjesta do hrosy šajil a generalaj Daun a Rothringen bjeshtaj zyly Schlesynstu wobšadziloj, twerdziju Schwidnizu a Wrotšlaw dobytoj a bramborškeho generala Beverna, kiz chysche so jimaš napschecziwo šajicj, sajakoj a jeho wójsto rošchnakoj. Jako njelk kral Bedrich widzische, so je jemu schlesynski kraš saso wotdobny, sebra wón swoje wójsto, kotrej bje jemu pola Róšbacha hšchecjen wysche wostalo a sa

domnych horach, hłżej ma kłudy mało warby, je kłosej jentka zyroba łubzi. Rano ł snjedanju maja tam kłosej, pschypotnuju ł wobedu kłosej, wećor ł wećerit kłosej. Hdzyj teź ta juščka, kaź so wot kłudych łubzi wart, žanu moź nedawa, dha wona tola žiwenje djerzi. Teho dla dyrbitny so Behu sa kłosej porjakowacj a tym, psches kotrychj je ł nam pschischok.

Ale ł wotkal dha je kłosej ł nam pschischok? praščesche so cjeta a nalinu febi piatu sčalku.

To cžu ja tebi wupowedacj!

Castarifu cžechnicu arabizy pastyrjo psches puzginu Al. Džestru se swojimi stadłami, so byču je na selenych horach a łufach pašli, kiź so hredja we pjestu, kaź kupy we morju, maja. Jedyn wećor sųječu so woni pod rjany wulli sčtom, kiź na tej selenej lupi teje puzginy steješe, a łapalichu febi wohen, so byču febi wećor warist a džiwe swerjajata wottraščiti, pschetoz te so wohnja boja. Žako wont tak ředjichu a to a tamne febi powedachu, padowachu ł teho sčtoma frake pľoby abo buny do wohnja. Po kłwiti so te spećječu a rjane wonenje wot so dachu, kiź pastyrjam do noša stupi. Jedyn wot nič šrabny te pećene pľody, tyfny je do huby a sije je roščuřnywščit, a hłaj, te hrořnje neřłodjichu. Wón to tym druhim praji a wščitzy łapocjachu te pećene pľody šbjeracj a jješ. Wdriř po tym wont łacjachu, so so jim, hać runje bječu kłjetro spróžni, nečafše spacj a so bječu woffčeweni, jako nebyču ženje wustali. Winu teho wont hnydom pytniču a ju tym bunam pschipščachu.

Nasajtra tšwabechu wont ión sčtom, kiź mjeješe wele rjanyč a frałych pľodow, kotrež wont řobu wřachu. Wećor wont je kaź predy do wohnja sųyachu a pećichu a ta wřez jim łaso nanajreničo řłodjische. Žako wont sa njekotry cjař se swojimi stadłami dom pschindječu, dha wont swojimi řobuřtajanam wot tyč pľodow powedachu. Dofelz pať po žyłym arabistim kraju tajfe sčtomy so namafachu, na kotrychj tajfe pľody rořechu, dha łubjjo je tšwabechu a pećene jjedjichu. Dolho netraješe, dha njekto (ja wetuju, so je to žona była) febi wumyřli, te pećene buny ł łamenemi toť a cjopty wodu na ne lecj abo je waricj. Ta juščka, kotraź ł teho nařta, hiščęen łepe řłodješe, dyliti te hote buny, kotrež so fe subami roščuřacj dyrbjaču. Na tajfe wařhnje bje ta bruna juščka, ta łuboz wščitkič łubzi, tyč kralow, knežič, profčerjow wunamłana, kotrež we njetziščim cjařu kłosej rjetamy. Tón nowy kłumščit, rořłocjene buny we wodj waricj, so boriř po žyłym kraju rořčjereše. Sčufod řuřodej, žena ženi, muž muřej powedafše, kať renje to řłodji. Młoto pať abo řmetanu wont žanu ł kłosej neberechu a hiščęen dženřniřiči džen we ranischich krařach wont so beř žofora a cžorny pije a łubjjo ión runje tať raby a łubje, kuz my łutłaja.

Wofoto łeta 622 po řhryřuřu wuřtupi w Arabiřej

Mohamed, kiź so sa weřčeho pro fetu wudawafše, dyliti řehryřuř a łurkowsku abo tať menowanu muhamedansku wjeru łoloži. We łota ni abo bibliji, łotruž bje wón łapřak a we łotrež bje wućby řwojeje noweje wřery, abo to, řčtož maja cji, kiź ł nenu djerža, wjericj a cjinicj, rořłajit, bje beř druhim łafafane, so neřnje ničto žaneho wina pić. To cžniřche, so be wščitkimi narařčimi łubami, kiź do Wohameda wjerjachu, kłosej wřazy a wřazy łubowarjow doby. Wiščetož njefčto cže cžłowek, neč je arabistki abo gričistki, pić a dofelz bje wino twerdjie łafafane a ta palenzowa juščka so hiščęen newareřche, dha dořta kłosej wščudjom kneřtowo. Wón řwój dobywawřt bjeř ł Arabiřej do Weriřej a ł Weriřej do Łurkowskej djeržeřche. We łatnatym łjetłotetku pať we Konřtantinopli, łotrež mjefto bje hłowne we łurkowskim kraju, forćimny wobřejachu, do kotrychj łubjjo na řčalku kłoseja dječu, kaź njett na řčłenzu piwa abo wina abo na palenz. W łicji 1554 kłosej we Konřtantinopli řčwarnu wjeřtu nacjini. We tutym cjařu menujy łurkowszy mužojo žyłciki džen wot ranja hać do wećora we forćimach łejachu, kłosej piřachu a řenu trublu po druřej řurjachu. Wiřti tym wont žyłje cjař modlitwy we mořčejach (tať menuja so łurkowske žyřweje) řłodjichu a druhdy so řta, so so teź žana duřka ł modlitwi a ł Wořej řłuzbi nutřnenamafa. Na to so duchomni pola sultana abo łurkowskeho kłjeřor aľrucije, wobłorřowachu, so so psches tu cžorny juščku muhamedanska wjera žyłje řařy. Sultan to djerje řłofna, so maja duchomni prawje a řłubi, so cže tajtemu neřłmanřturu wotpomhać. Sčto wont pať řejini? Wón napoľoži tym kłosejowym forćimam cjeřti a wyřłoti dawł. Psches to pomhařche wón febi řamemu; pschetoz te kłosejowe dawłi rjany penes řa łeto wotcjinnyču, kotryž wón weřfele do řafa tyřny; ale kłosej pićje žadyn řonž nemjeješe. Łubjjo so wele bóte do forćimow walachu a hórje piřachu, dyliti hdy predy. Wono je to wot łapocjalka řwjeta hać do dženřniřcheho dnja we wřčęech cjařach a krařach tať byko, so to, řčtož je łafafane, wele łjere řłodji, dyliti řčto druhe. Spomni pschi tym na Jjeru, kiź wot łafafaneho řčtoma jjedjische a — — na řameho so!

Ł Konřtantinopla so kłosej a kłosejowa juščka do jendjelřkeho, řranzowřkeho a njemřkeho kraja řčřčjereřche. Řčbeřžijenjo so neřłaniřowachu, njefčto wot Łurřow na so wřacj. Wofoto łeta 1591 bje w łtalřkim mjefzi Benedigu řnaty. Wiřti přjedku wont so tam jenož jako łekarisa pomozna wřez nałožowafše a łubjjo te pećene buny newarjachu ale wjeřty kłosejowj thej wot łiřjow kłosejoweho řčtoma. Dolho pať netrajeřche, so so teź ta bruna juščka wareřche a łubjom krařnje řłodjeřche. Wofoto łeta 1690 we wofolnořzi Řheina kłosej domowinu namafa. Sčpaniřzy ión, hdyž pod džiwym Spinolu pľalžiřti krař wupuřjachu, ł Nleber-

dwanaście dniów w kwaterach w Schlesyńskiej. Knieźstwo było wtedy nemyślaczu, so budze Bedrich tak kłócił, a se swojimi 30,000 wojakami so s nimi, niż na 90,000 mužow byłne wojsko mjejachu, do bitwy daci. Woni mjejachu teho dla swoje żorty a na żane waschnje so na wobaranje nehotowachu. Ale Bedrich dżerielche swojim wojakam krutu rycę a sabori jich k horliwemu weśelemu prjodkwaćaju, so dżedza abo Knieźstich se Schlesyńskie wojnacj abo wschitzy wumrecj. Jako njeł webej wóhny, bramborske a khyżorske, 5. dezerwbra 1757 pola Leuthena hromadu treschistaj, wojowachu Bramborszy tak mužy a horliwi, so bjechu predy hacj so skoncjko khowasche, Knieźorszy na wschjeh stronach sbiczi. Wsches tuto nowe dobyccje, kotrej Bedrich tudy scjini, doby wón sašo Schlesyńsku, kotruj Knieźorszy wopuschiczi a do Czech czielacz nutowani bjechu. A temu Ruśsoje bramborski kraj wopuschiczi a so do Pólskeje scjahnjchu. Schwedojo pak buchu wot generala Lewalda s Pomorskeje hacj k morju wuhnaczi. Tak pschi kónzu lieta 1757 wschitko sašo derje stejesche sa trala Bedricha! Wschitich swojich nepscheczelow, kotři jemu na wschjeh bokach se skajenjom brojachu, bje wón pschewinył. Kolinska schoda bje psches rósbadzste a leuthenste dobyccja sašo sarunana. Dokelj so syma pschiblizowasche, bje sa tuto lieto s wojnu kónz. Wot mjerzczinenje pak žana rycę nebie, ale smist czaš bu bole k temu natożeny, so bychu so nowe pschihotowanja k nowej wojni sa pschichodne lieto cziinile!

Tak je psched po lietami we swjeczi wonhladao! Żakosnje trudny cja sie był, hdyj je so 1757 pišako. Wójnska žakoz je sa žyła lieto naschich wótzow tyščita a luba nusa nacił safski a herbski kraj domapytala. Spiewajmy dha kherklusč 409 we naschich spjewarskich a dżakujmy so temu nebestemu wótzej, so je nam sejerzat mjerny cozaj; homy pak teź sa tym mjerom, niż wyschi je dżyli wschitkon cziłowski rosom.

10.

Schtož so czehe, to so sije.

Bobatej Janč bje we Husymzach pola lubeho muža na kermuschy był. Žako wón domoj pschindze, mjesesche wón se swojim nanom sžehowaje rostryćowanje:

Jančo, sy ty? Kaha dha bjesche na kermuschy?
Kenje!

Schto dha sje wobedowali?

Sawinjazu peczeň!

To bje njeschto sa tebe, dha sy wjeszje prawje sjebt!

Nje!

Cžoho dla pak niž, wschaf ty swinjazu peczeň rady jiesch?

Wona bje jara tucjna; my nemožachmy ju sjezt!

Schto dha sje s nej cziinili?
My smy ju tola sjebtli!

11.

Sudanczko 3.

Naschadzane na hrjadkach
Duschnje frostu w sabrodkach;
Rosnu w semi kulosta,
Wysche neje selenaj;
Sdyj hym sefrawila ja,
Zehdy pschindze kucharka,
Were jemu po drubej,
Do sjezde ju rjesa se;
Teje wóćko psyluje,
Sdyj nu wona kónzuse.

12.

Khofej.

Nedawno pschindzech do Tuchorja, hdyj mam lubu cjetu, niż je me w moich dżeczajnych lietach pjestonika. Tak husto hacj tam pschindu, fastwupiu ja k nej, so bych jej „Pomhaj Boh“ prajil, a so praschaf, fak so jej khodzi a hacj je strowa. Strowu ja ju teź tón kročej namatach a mój sebi wschelko powedachmwi. Na jene dobo sapocza wona wulznychnje jara khofejowy spjew khwalicj, niż je so we kónschej protřzy wotczisheczaf. Po matej khwili shrabny wona swoi khofejowy mlwu a melešche pilnje a nawari pjeiny hornečt. Khofej nebie bjeđy ani cjenkuschki, jako bje nawareny, ale swieđzesche se swojim pschlynym wonenjom, so je moja luba cjeta we wschjeh hospodarskich wedženstwach derje snata. Žako bje hotowy, sawola wona swojeho muža s broźnje, hdyj s czieladnikami pschežzu mlócjesche, so by dżiel mjet na teź dobroczi cžopteho khofeja, pschetož syma bje wonka a lodowe rózje so bjelachu na wofnack. Tak so my tšo pscheczymy k blidu, na kotřymž so bruma khana a bjele schalki swjeczachu a podla hornečt smetany a možne dulce zořora a schliczta dobroho tykanza, niż bje wot kermuschje hiechcjen wysche wofak!

Krasna dobrota je tola khofej, sčuchowaschaj cjeta a jeiny muž, jako bjechmy prjenju schalku wupili. Haj! wjeszje wjerno, pschistajich ja, a niž jenož sa naš je wón tajka dobrota, ale wosbeje sa khudy lud. Schto by khudy sapoczeč ch, ył, hdyj neby we drohim cžaku, kaž sandžene lieto bje, khofej mjet. Khlieb bje drohi, bierny bjechu žadne, a druge warena nemožesche sebi ničto kuschwacz. S cžim so khudy chyl sejiwicz, hdyj neby tu brumu juschku, zychorijowu šotru, mjet. We naschich herbskich burskich wšach so hiechcjen sere cziini, ale we klastich wšach horneje Łužicy a na ru-

landsteje tam hobu pschineschu. Stalksz kupsz, kiz tehdy se swojimi lódzemi po wschjedch morjach ijesdzachu a se wischjemi snatymi ludami semje wikowachu, khowejowe plody f ranischeho kraja wschubjom pschwozowachu, hdyz ho lubjom po nich chyszche. Tez we Zendzelskej 1620 bohaczi ludzjo khowej pizachu a 1600 bu w Lipsku prjenja khowejowa koczma pod menom „khowejowy sctom“ satozjena, kiz tam hichczen njetko wobsteji. Hdy je ho khowej bes Eserbami sashydlit, to ho neda wuschjedzicj. Start ludzjo bes Eserbami wedja ho na to derje dopomnicj, se, jako mlodji bjechu, we jich startschissim domi wot žaneho khowej nichó nicjo nepomni. Kaj Eserbjo wot Niemzow wschelake dobre a nedobre, duschne a neduschne waschnja nawufnychu, tak su tez schalku khowej picj wot swojich njemstich sušodow nawukli. Wuczinene a wjeste pak je, so je, kaj psches prjenju jonu hrijech do swjete, tak tej khowejowe picije psches žony do domow pschisctlo. Mužoj wo tu mjehku juschtu nerodzachu, ale pivo, wino a palenz sebi khwalachu. Tez narešche ho wichi sapocjatku luby khowej jenož we kuchinach bohateho luda a pschindje we knezich hrodach na blido. Khudy muž sebi žaneho pol bjerlitika kupicj nemožesche, pschetoz wón bje psches mjeru drohi. Hichczen we postlenej wojni, jako Napoleon f Zendzjelczanami nepscheczestwo mjesešche a Niemzam sakasowasche, f nimi wikowanje mjecz, placješche punt khowej 1 tolek a 10 nsl. Tehdy rješasche: wsmi tsi buny a nawar dobry khowej. Tehdy bohaczi ludzjo jenož pschi wosebnych stkadnožjach: na lichczišnjach a pichi kwasach a na smjatych a nedzjstich dnjach kshanu nawarichu. A wone neje f shjstcenzju bylo, so je sctó teho dla kónz wšak. Wješch ty pak, luda cjeta, kak wele khowej njetk pschetreba? Wulicjbowane je, so je ho w liczi 1817 w Europiskej 60 millionow puntow, w liczi 1827 njehdje 185 millionow puntow, 1835 na 210 millionow puntow a 1850 psches 300 millionow puntow lubeho khowej jeniczju w Europti trebato. Wot teško puntow je ho njekotra krasne schalka nawarila a wupila. Pomyšli sebi jedyn pak, kak wele puntow zychortija, morchwje, rožki, jecjmenja a druhich wjezow ho do neho smješca! Hdy ty sctó wschitón khowej, kiz ho jenož sa jedyn jeniczi džen po žylým snatým swjeczji nawari, na semju wulak, dha ty nowe arabiske morjo nastako, we kotrymž byčmy ho wschitzy tepicz móhli. Oh! kajta by to stódba smercj byla, ho we khowejowym morju tepicz! — — Tepicz ja ho nebych chyzla, praji na to moja cjeta, ale kacžka bych ja tehdy rad byla, so bych tak žyliczi džen we khowejowej juschzy pluwacz a ho jeho prawje napicz móhla.

Schoda je, so khowejowy sctom pola naš nerofze. Mjesto šadonych sctomow bychu ludzjo lute khowejowe šadzeli a plahwali. W Arabiskej wón dzjwje rosze. We wschjedch cjeplnych krajach, wosebje w polonschkej

Amerizy wón ho njetk možnje plahuje a ho rjany p-nes f nim warbuje. Pishje je kulojte a hdyz to šamo pschi wobnohach pschiwisuje, tam ho šnejhbieke lejenje namaka, f kotrehož plody nastanu. Bruny khowej pschindje f Afisikeje, seleny f Ameriki. S ntm pak kupzy wschelake schibalstwo cjerja. Wont jon barbja a psches to wón strowoski sctodzi. Teho dla ma ho wón, predy hacž ho pall, w cjoptej wodzi wumycj.

Pola arabiskeho luda ho: plody abo buny, kahwah, pola Persiskich: kahwe, pola Turkow kahwah m-enuje, f cjohož je to šlowo khowej pola naš nastako. Sctó me meno stara, wrajisch ty, hdyž jenož mam, sctóž wone praji. Duž plj jon, hdyž jon mašch; ljepschi a strowischi wón je, dyžli palenzowa juschtu, kotruz je satan wunamkak, so by duschje skaht a do fatamanswa ponuril. Wjerna je ta schucžka:

Woprawdije, na nim nešju pili
 Šso lubzjo lchzy banerót,
 Šso nešju pschi nim pjeni billi
 A waleli ho, kaj ion stót.
 Na wiri, wini, palenzu
 Pak nichóžkuliz f hanibu
 Šso khory pit, haj f proschestwu!

13.

Šslowo neje žana hjeja.

W wjezji bje hermanč, f temu bjechu tej žitne a šfótné wisi. Durjo bjechu wele stótu dowebli a smny deschčj se šnejhom dzjesche. so kčzdy šwóž stót do fuchese hródzje stajicz pytašche. Holanski bur budzjiche khoweju wotow, kotreiz bje na wisi pschivedl, rady pod fuche pschinešt a nemožesche nihdžen žane mjestascho trechicz, dofelj bjechu wschitte hredzje polne. Duž pschindje wón tej f wosebnemu hoženžareš a proschesche jeho, hacž neby jemu wotpuschcijl, so by khoweju wotow do jeho hródzje stajicz móhł. Šón pak jeho hnjeurnje wotpokaje, prajizy: do mošeho dwora ženje žadyn wót nepschindje! Na to holanski buril rošmeršany rešny: jedyn kórcj je ho to tola štako, menuizy tehdy, hdyž šje ho wy do neho sežahnyli!

14.

Šudancžko. 4.

W kschiztu steji mužajko,
 Š cjošnej cžapku tryje šo,
 W cjerwenym je manteli,
 W pumweltu ma kamuschki!

Bazeń wot wedra.

W llecji njebdje posdra ſto
 (Wo lijeny to bjeſche)
 Wj-z djiwna je ſo podaka.
 So Bóh po ſwjezi djiſche
 A zplej ſworbi polubi,
 So ljetna wedro dowoli,
 Kaj kóždy luſki ſežye.

Duž hory deſchjeit proſchachu,
 Wo ſlóneczko tón cjaſ doły;
 Eſtom ſadowy chje cjiſchinu,
 Ljeſ mieni: wjetr je ſtrowy;
 A ludžo haſle — to bje ſlie —
 Kaſ wele hłowow — próſtrow bie
 Wo wedro wobrocenje.

Bóh wſchjem, kaž móžno, cžiniſche,
 A to haſle bu hara,
 Emjeſch, ſbiejſ, kaj wólna poſtaže,
 Eſtrož nečjevi, tón iſtara,
 A ſ kneſom bje najſwolnički
 Dóž druhi jeho nepobi —
 Wjcho prijeli podlu djiſche.

Duž Bóh ſam ſaſo wobſanſny,
 Wo ſwojei woll wodžicj
 Wjetr, mrocjelje a ſlóneczne duw,
 So móhko ſemja plodžicj.
 A ludžom wiſacj dowoli,
 Kaj chjeđja, jenož protyſi
 A dale ničjo wjazy.

To wóhbaſche a jednota
 Saſ' knejeſche na ſemi,
 So dobre kóždy wuwóſna,
 So Bóh wſchjed wolu ſlemi;
 A taſ je to tež woſtaſo,
 So Bóh ſo ſtara ſa wedro,
 A hoſpodaſtrow wedje.

To je ſłowo, kaž worech.

Wobata, woſebna kneni praſchjeſche njebdy duchomneho
 a djeſche k nemu: wy ſže muž Boži a wjeſže, kaſ je pola
 Woha; prajeje dha mi, hač ſu we nebeſach ſa bohawch
 a cžeſnych ludži, kaž ja hym, weſebne ſam'i? Duchomny
 wotmolwi: ha! ſa hym muž Boži a ſnaju Bože ſłowo
 a wjem ſ neho, ſo ſu tam taſke mjesta ſa taſkich ludži,
 ale wone ſu jara ſaturene a ſapróſchene, kaž wy cžitacj
 móžecje w 1. liži na Korin biſkich we 1. ſlawi a 26.
 ſchwacžy a ſaſo we ſzenju Mattheja 19, 24.

Kóždy ſwoje lubuje.

Peſarez kmoſtr a ſchewžez wuj ſo nedawno ſwadžiſchtaſ,
 ſo kóždy ſwojeju rukow djielo jako najnuſniſche a naj-
 cžeſniſche ſhwaleſche. Nebudž tola taſ hſupy, ſawoła
 nawoſledk Peſarez kmoſtr: Kóždy tola wje, ſo je Peſar
 woſebnički, džiſli ſchewž, dolež ſo khljeb a zaſta na
 blido ſajitaſ, ſchórnje a ſtupnje pak pod blido.

Gudauczko 5.

Wóſ na ſchtyrjoch koleſach
 Dwie a poſ ſta žonow na nim,
 Snajomne ſu wſchitlich wſach.
 Ze wón nimo, dha ſo ſa nim
 Newohladu. Wón ſo wrócži,
 Wſchindje wjeſje ſaſo k nam,
 Tžjazy newoſtane w blóčji;
 Ze tež wuſtr ta a tam.
 Hdyž ty jenu tutych žonow
 Widiſch, dha wſchjed ſwonow
 Luboſny hłóſ wola cje:
 Wuhoſuj wſchaf, cžłowecze,
 Trowu duſchu jara ſwjeru
 S ponižnoſtju, ſ prawej wjeru.

Lipa beſ džaſa wonja.

Golankež Jan bje k woſakam pſchitſchot a ledny wo-
 jerſſi wyſchi bie jeho ſebi ſa ſlujomnika pſchitajit. We
 tutej ſtuzbi mjeteſche Jan wjcho cžintej, a tež rano ſwo-
 jemu kneſej khoſej waricj. Mjetre dny ſa ſobu neſto-
 džiſche temu kneſej ranički khoſej; wón bje ſamucženy.
 Wón ſawoła teho dla Jana a praſchjeſche ſo jeho, cžoho
 dla khoſej taſ hroinjje a hubenje ſtobži a ſchto pſchi wa-
 renju cžini, ſo ljeſtchi neje. Jan wotmolwi: na tym je
 wjeſje khoſejowy mjeteſk wina. Kaſ to! praſcha ſo dale
 jeho kneſ. Na to Jan ſaſo djeſche: ja wjem, ſo ſže
 khuby a lutowacj macje; ſtary mjeteſk bje roſtorhany.
 dha hym ja ſchtrumpu wſaf a khoſej pſches njón laſ!
 Wjſchi doſaže ſebi ſij a wercſche Jana wjeſchne. A ſon
 pak ſo ſamolwi a ſawoła: luby kneže, ja wſchaf neſwym
 žanu wajchu noru ſchtrumpu wſaf, ale jenu moju ſtaru!

Kuficžanſki podawſ.

Wjeſta žona w Kuležach bje ſ tym neſbožom ſbita, ſo
 mjeteſche wopiteho muža. Wona wobſanſny, ſo jeho wjazy
 do kžeje nutſ puſchcžicj necha, hdyž pak ſaſo w nožy

posdaje psany domoj pschindze. Sifom nasaktra vo
katym wobfanknenju pschwlecze so ton muž motajo posdaje
dom a bisesche so nuts. Wón verische, wón swareische,
wón fakrowasche — ale to wscho niczo nepombasche,
žona wotmolwi fady sanknenuch duršow: ja sym ži to
predy prajika, so cje wjazy nuš nepuschežu. „Ach, luba,
nastubšcha žona, poča muž njekto xrosbycz, smjel so na
mni a wocjiń! Sčto? rjelny žona, ja so na tebi smjelicz?
Ty by hódny był! „Zu, ju, moja škota žona, smjel so
jeno smjel, djesche muž, nesly ty hagle šaidžemu nedželu
w kemschach šlyšchaka, kat popoz knes renje prjedowasche:
Prawy smjeli so na šwojim škoczi —! Duž
wocjiń. a smjel so, moja macze. Wot tajseje wjernosže
hnuta puscheži žona jeho napošledt nuts. —

23.

Rhuda Šyrotka.

(Šodownal powjesz.)

Boža nóz so pschibliža,
Djeczi polne wešela
Škedža a so šrabuju,
Božoh' djeczja cžakaju.

Štarschi so tež wrožuja,
Djelawšchi so staraja,
Šhzedža wschitlich šwešelicz,
Š darami šich wobbaricz.

Na semt pschi ššesž'janach,
W městach a tež wschitlich wšach
Bože djeczo šweczene
Budže a tež šhwalene. —

Ale wboha šyrotka,
Kiz ty šedžič šrudžena;
Nan a macz tu wjazy nej,
Kiz so lubje štarasčtej.

Sčtu b'dje tebe šwešelicz,
Š darami cje wobbaricz?
Ach, tu ničto neje mi,
Kiz by njekšto darit czi!

Kaf, so wuja wutroba
Dženša njeschto wobradža,
Hdyž ty tola pschi nim šy? —
Nje, ach nje! — ton nesmilny! —

Možt drje, wón je bohaty,
Ale pschi tym jara šly!
So by wjazy šhromadžak,
Njewje, kaf by lutowak.

Tež ta wboha šyrotka,
Kiz je pschi nim šawrena,
Dyrbi tolej šaptuzicz,
Š cžimž ju dyrbi šeziwicz.

Wona nima nedjesje,
Pšchezo budže djjelane,
A hdyž rano šaswita,
Budže t djjetu wotana.

Dyrbi do rok nozy pschafcz;
Šewak pschindze cježa wšacž,
Kiz tu hrosnje pošortka,
Hdyž došej neje napschadka.

Taf tež dženša šedžiwšchi
Pšchi šweczjy a pšakawšchi,
Werczi šwoje kolesto
Tuto wbohe šurjatto.

Pšchi tym wona myšli šej,
Kaf je derje bylo šej,
Hdyž je byla we domi
Pšchi nani a macžeri.

A hdyž na ta špomina,
Roššwjetli so šomorka,
Šandžel knej tu pschistupi,
A ju taflej poštrowi:

Šesuf ton me pošzele,
Mjecz njet dyrbišch wešelicz,
Wón je šylyšch rachnowak,
Na wschitko je šedžbowak.

Šredy hač b'dje šaswitacz,
Budže wón cje powitacz,
Kónž tež smjeje šrudoba,
Kiz je tu cje jimata.

21.

Šsmješch.

Wó wšy bje kulenje. A kaž to taf je, dha pschezo
wjazy kulow nimo šehelow bjesesche hačž do nich, pschi
tutym kulenu paš nemóžesche ničto žaneho powalicz
Zako njest Šant domoj pschindze, powedasche wón macžeri,
kaf šu wontach šehelje kuleli a djesche: wschitny nimo a
nash nan pschi šamym! —

22.

Šubenje je hólšow mjecz.

Hdyž móžesa trochu ryczež, da pschindu pod wucžerla
knejštwo; hdyž je wucžet puscheži. pschindu pod wojerške
knejštwo; hdyž šu s wojskow dom, woženja so a dyrbja
ženu pošluchacz! Taflej štoržesche nedavno Šifarecz wui
Šuplerez wujes.

A ty budžesč š darami,
Š rjanymi a šrašnymi
Wobdarena bohacze,
Kiz czi ničto newosme.

Taflej djesche žandžel t nej
A so šhubi potom jej.
Wona šedži štrožena,
Njewje kaf a šchto so šta.

Toła jeje wutroba
Wšchitke štowa wobšhoma,
Kiz ji pošok prajesche,
A tež jemu wjeresche.

Šžakajo na djecžatto,
Štykny rucžy, lehny so
Na šawku tam pschi bližzi;
Zu tam ničto mečžiščej.

Ranje poča šaswitacz,
Wuj ju djesche šawolacz. —
Wona ničto neslyšchi,
Wuja šwar ju nesbudži.

Taf, kaž bje so lehnyla,
Taf tež bjesche wušnyla
Š wjecinem' šbóžnem' žiwénju,
Š nešštemu wešelu.

A taf bjesche doštala
Šrašne dary djecžatto
Tam pschi Šesom šchryštraka,
Šdžež te wjeczne hody šu.